

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Programul nostru național.

I.

Orice zidar sau bărdăș, care să apucă să clădească fie și numai un coteț, își face mai întâiu un plan, după care să lucreze. Orice societate, care vrea să-și ajungă la hotărârea, își face de-asemena un plan, adică niște statute. Dar și orice om cu scaun la cap, nu se apucă de nici un lucru, până nu și-a chibzuit planul, de care se ține pentru a-și vedea treaba făcută. Cu cât mai vârtos trebuie să-și aibă un popor, o națiune, planul său bine hotărât, după care lucrează frunțașii cu întreaga oaste, adică poporul întreg, pentruca să-și vadă împlănite dorințele sale pentru fericirea vremelnică.

Noi Românii din țările coroanei unice, deșteptați de buciul anului 1848, am avut și avem munca cea mai grea de împlinit pentru a ajunge la fericirea, de care trebuie să se bucure orice popor, în care să stăns simțământul sclăviei. Ceice au avut de atunci și până acum legi în țara noastră, au avut de grije, nu cumva să dea prea multă libertate nici chiar conaționaliilor lor, pentruca nu cumva să ne folosim noi Românii de ea.

Dovadă avem în faptul, că la noi e o lege electorală barbară, care împedecă pe cea mai mare dintre cetățenii țării, să-și arete liber voința când cu alegerile deputați. Dovadă mai e și lipsa unei legi pentru înființarea de societăți, pentru crearea de adunări, cari toate atârnă de un plac al unui pretor sau al miniștrului.

Curțile cu jurați în treburile de-ale președintelor (gazelor) le înființază și desființază după bunul lor plac, cum au făcut curtea de jurați din Sibiu, pe care au înființat-o pentru presă, ca nu cumva să se găsească în Sibiu jurați, cari să judece dreptate pe Români.

Când au făcut, de ochii lumii, și legi, care voiau să înșele lumea, că ar voi să fie pentru toate naționalitățile din țară, le-au croit astfel, încât în unele locuri mai mult asupriau pe naționalități. Paragrafii, cari i-ar fi silit să facă dreptate de naționalități, pe care am publicat în foaie și din care nu se mai respectă astăzi nimic.

Când se milostivesc nemeșii și cu Jidaniții din dietă să voteze și să lege pentru binele țaranilor și meseriașilor, măsurile cele bune cuprinse în ea aplică numai naționalității maghiare. Săcuii în Ardeal, pe sama cărora au înființat fabrici, cărora le-a făcut drumuri de fer, cărora le-a dat ajutoare în bani, și vite de prășilă, pe cari îi

căpătuiește în toate slujbele mici dela poștă, căi ferate, drumuri ș. a.

Intreaga istorie a țării noastre dela anul 1868 încoace, de când s'a întemeiat dualismul nenorocit, care a dat puterea pe mâinile nemeșii întovărășite cu Jidani, e un șir lung de nedreptăți, de fărădelegi săvârșite împotriva libertății noastre naționale pe terenul politic, cultural și economic. Reprezentanții noștri dela începutul acestei părți din istoria Ungariei au luptat cu tărie în contra nedreptăților și fărădelegilor deslănțuite împotriva noastră cu gând de-a ne nimici ca națiune de sine stătătoare, cu viață proprie națională.

Loviturile erau tot mai dese, apărarea părea, că slăbește. Mai ales sub Tisza Kálmán (tatăl lui Tisza István de-acum, care ne urește de moarte, dar umblă să ne înșele cu momeli de împăcare) se pornise o goană înfricoșată în contra Românilor mai ales. Ajunserăm să nu mai avem deputați români (renegații și vânduții nu numără) în dietă. Cei dela putere scoteau țipete de bucurie, că ne-au strivit. Dar s'au înșelat. Dacă în afară lupta noastră părea domolită, cu atât mai mult am lucrat în casă, pentruca să ne întărim pentru războiul cel nou.

Ne-am apucat să ne întărim pe cale economică și culturală, și, ceace e un câștig mare pentru înaintarea noastră pe calea spre ținta dorită, ne-am croit un plan, un program, după care să purtăm lupta până la izbânda desăvârșită. Iar ceice au alcătuit acest program au fost reprezentanții aleși ai întregului popor român. În chipul acesta poporul însuși a fost chemat să declare prin aleșii săi, ce dorește. Iar când zicem poporul, nu înțelegem pe cei îmbrăcați în haine orășenești, ci pe mulțimea cea mare dela coarnele plugului și pe ceice muncesc în ateliere și în micile prăvălioare dela sate și în anii din urmă și dela orașe. Căci cei îmbrăcați orășenești, tot din mulțimea aceasta au eșit, părinții, frații, verii lor tot muncind ogorul trăiesc. De aceea și programul odată hotărât se poate numi cu drept cuvânt programul național al națiunii române din Ardeal și Ungaria, și fiecare Român e dator să-l respecte cu sfințenie luptând, între marginile puterii sale, pentru împlinirea lui, fie când e vorba de biserică și școală, fie când e vorba de interese economice sau politice, — fie în comună, fie la comitat, fie pentru dietă.

Lupta aceasta nu trebuie îndreptată însă numai contra străinului cutropitor, ci și contra aceluia dintre noi, care ar cuteză să lucreze în contra programului nostru național. Un astfel de vânzător de neam trebuie prigunit până la nimicire, căci totdeauna e mai primejdios dușmanul din casă decât cel de-afară.

Lupta pentru împlinirea celor cerute prin programul nostru național mai e și o întrebare de cinste pentru poporul român. Dacă nu vom lupta cu toții, toate popoarele culte, dar și căpeteniile cele mai înalte ale împărăției vor zice cu drept cuvânt, că un popor, care nu e în stare să ducă o luptă îndârjită pentru neatârarea lui națională, nici nu e vrednic să trăiască, ci cu rușine să moară. Pe noi n'are să ne sperie faptul, că o astfel de luptă ține 20, 30, 100 de ani, pentrucă vedem procese între doi oameni ducând zeci de ani. Nici n'are să ne sperie faptul, că între noi se găesc și vânzători, cari pentru un blid de linte cred, că se vor ferici. Oamenii ticăloși se găesc în orice societate și nu câteva sute de astfel de prăpădiți ne vor oprî pe noi în calea noastră spre libertate națională.

Cel dintăiu program național l-au alcătuit cei patruzece de mii de reprezentanți ai națiunii române la anul 1848 pe Câmpul Libertății dela Blaj. Programul acesta l-am publicat în foaia noastră din luna lui Mai anul acesta.

Al doilea program național s'a publicat la anul 1881 în conferența națională ținută în Sibiu. Programul acesta a rămas neschimbat până în ziua de astăzi. Numai în conferența națională ținută acum șapte ani s'a mai întregit, adaugându-i-se mai multe puncte privitoare la lupta economică.

Foile noastre au publicat totdeauna programul național, ba în anul 1881 Gheorghe Barițiu, marele nostru frunțas, a publicat și o carte (Memorial), în care se arată pe larg îndreptățirea programului național.

Vrem să fim pregătiți pentru împlinirile politice, pe cari ni le va aduce ziua de mâne. De aceea vom începe un șir de articole, în care vom căuta să explicăm cetitorilor noștri dela sate punctele din programul nostru național. Noi dorim, ca fiecare Român, fie cu carte multă sau puțină sau chiar fără carte, numai minte sănătoasă să aibă, să știe, pentru ce trebuie să lupte, pentruce trebuie să dea tot sprijinul său aceluia ce vine să i-l ceară în numele programului nostru național. Iar ce-luce îi va veni cu vorbe dulci de împăcare cu dușmanul, arete-i ușa, căci acela e lupul în piele de oaie, e mișelul, care pentru folosul său propriu, vrea să vâre gâtul Românului în jugul străinului. Repeșim: nu trebuie uitat, că programul nostru național a fost votat de conferențe naționale, ai căror membri au fost reprezentanți aleși de noi, deci cinstind hotărârile lor, pe noi ne cinstim.

Pregătiri pentru legea electorală cea nouă. Slujbașii însărcinați cu lucrările recenzământului (numărătoarii) au isprăvit o parte din lucrarea lor, care se face mai ales în vederea legii electorale celei nouă. Ei au aflat, că în Ungaria sunt patru milioane de oameni trecuți de 24 de ani, cari adevărat ar trebui să aibă drept de vot, dacă acesta ar fi universal. Vor mai trece încă încă vre-o 5-6 luni, până să se cotească, cari din aceștia sunt Români, Slovaci, Maghiari, apoi care știu carte, care câta dare plătește, în cari părți ale Ungariei sunt naționalitățile nemaghiare în majoritate (mai mulți decât cei de naționalitate maghiară) și alte multe mărunișuri de acestea. Pentruca toți ministri, cari se gândesc la schimbarea legii electorale, se gândesc cu gând negru față de noi, cum ne-ar putea adevărat nedreptăți și cu legea aceasta.

Politica externă (din afară) a monarhiei noastre. Într-o ședință trecută a dicter din Budapesta, prim-ministrul Khuen Hedevarj a fost interpelat (întrebat) despre politica de externe a monarhiei noastre față de războiul italo-turc. Cu puțin timp mai înainte se făcuse o astfel de interpelare și în Reichsrath-ul (dieta) din Viena. Hedevarj a declarat, că politica monarhiei noastre a urmarit înainte de toate țara deo localiză (opri într'un singur loc, adevărat în Italia) războiul. Cu ajutorul Italiei, întrebat în privința aceasta, a răspuns înștător, spunând ca nu vrea să ducă războiul și în Turcia europeană, așa ca la țarmurile Marii Ionice și Adriatice nu va face nimic.

Dupa interpeleția (întrebarea) aceasta au venit știrile despre mișcarea flotei italiene în Marea Egeea. Un alt deputat a făcut o nouă interpeleție, la care prim-ministrul n'a răspuns încă.

Frații din Austria pentru noi. Deputatul român bucovinean, dl. *Dr. Teofil Samonovici* atacă ziarului „Românul” niste declarații ambucuratoare. El a spus între altele, că groaza partidelor maghiare de votul universal a avut drept umare o împărțire care are între partide austriace, ceea ce va face, ca și partidul naționalităților din Ungaria să lupte mai cu barbație. Când se vor debata proiectele militare în Reichsrathul (dieta) austriac, se va debata și chestiunea ungara și *indeosebi asupra poverii pentru nemaghiare din Ungaria.*

Mama lui vor spune cuvântul și deputații români din Bucovina întru apărarea fraților lor din Ungaria.

Cele spuse de fratele Bucovinean sunt o îndemnată pentru noi în lupta noastră națională, care trebuie să fie încununată de izbândă.

Lupta în comitate. La alegerea de membri pentru congregațiunea comitatului Timis în cercul Murani au reușit anul trecut lista noastră națională cu trei membri români. Administrația a găsit nod în papura și a nimicit alegerea. La 1 Noembrie s'a făcut alegere nouă, reușind de data aceasta numai doi Români. Cauza a fost purtarea neromânească a alegătorilor din Bencecul român, cari au votat lista oficială, pe care era și prim-pretorul din Vinga, Nagy Gyula.

Dupa cele patite acum, și cel mai orb dintre Români s'a putut convinge, că nici funcționarii administrativi români (notari,

pretori ș. a.) nu sunt buni de membri în congregațiunile comitatense, căci le sunt legate mâinile, necum să fie bun un străin de limbă și de lege. De vină nu pot fi, decât unii fruntași de-ai noștri, slabi de înger sau cari umblă după interesele lor personale. Poporul nostru e însă destul de cuminte, ca să știe, ce trebuie să facă, și mai bine aleagă un țaran vrednic decât pe unul, care mănâncă cireșe cu străinii.

Lupta națională a Germanilor din Ungaria-de-meazăi. Dela bravii Șvabi din Bănat și Bacica (între Tisa și Dunăre) avem iară știri frumoase despre lupta lor națională de redeșteptare. Partidul poporal german are să țină în Neusatz (Novisad, Ujvidék) o mare adunare poporală. Mai ales comunele din Bacica se pregăteau să trimită un mare număr de alegători germani. Dar administrația a tot amânat să ieie spre știință ținerea adunării, așa că convocatorii ei au trebuit să înștiințeze pe cei chemați, că adunarea se amână pentru o altă zi. S'a amânat, dar se va ține, căci Germanii de-acolo nu mai vreau să se lase batjocoriți.

O biruință frumoasă au câștigat Germanii din *Liebling* contra maghiarizării dobitocești a numelui comunei lor, care avea să fie numită cu numele pocit Kedvencz. Ei au protestat până la Impăratul. Și nu de mult a sosit poruncă dele ministrul de interne, ca numele cel vechiu *Liebling* să rămână și pe mai departe. De ținuta bărbătească a Germanilor au profitat și Sârbii din *Carlovia* și Români din *Gavojdia* și *Valecapaiu*, căci nici numele acestor comune nu e ertat să se maghiarizeze.

Pentru „Deșteaptă-te Române”.

Anul trecut, în luna lui Maiu, membri români naționaliști din congregațiunea comitatului Făgăraș, stând sub impresiunea măcelului dela Mărgineni, unde a cîurs sânge românesc, au atacat cu tărie administrația dușmană nouă. Față de încercările celorce conduceau adunarea, Români au hotărît să părăsească sala de ședințe și la ieșire au cântat imnul redeșteptării noastre *Deșteaptă-te Române*. Procurorul a ridicat din cauza aceasta acuză de „agitație contra naționalității maghiare” contra d-lor Dr. N. Șerban, deputat, Dr. T. Popescu, avocat, și contra părintelui protopop N. Borzea și a preoților Al. Șerban, M. Brumboiu, G. Vasu, I. Fulicea și Tr. Dragomir.

Pertractarea s'a ținut la 3 Noembrie în fața tribunalului din Brașov. Procurorul și cu martorii, cari erau slujbași de-ai comitatului, au încercat cu tot dinadinsul să arete, că Români de-aceia au cântat *Deșteaptă-te Române*, ca să agite contra Maghiarilor. Ca și cum noi ne-am plînge de *poporul* maghiar, destul de năcăjit și el, pentru nedreptățile, ce ni se fac mereu. Apărătorii au arătat, că Români au cântat ca să protesteze contra nedreptăților și fărâdelegilor, pe cari le săvârșește guvernul și slujbașii lui administrativi împotriva poporului nostru. Toate au fost însă înzadar, căci tribunalul a condamnat pe dl. deputat Dr. Șerban la 2 luni închisoare de stat și 200 cor., iar pe d-nii Dr. T. Popescu, preoții Al. Șerban, Moise Brumboiu, G. Vasu și I. Fulicea la câte o lună închisoare de stat și 100 cor.

Părintele protopop N. Borzea și părintele Dragomir au fost achitați (declarați nevinovați) din lipsă de dovezi.

Toți acuzații s'au purtat foarte bine, iar părintele Dragomir (păr. prot. Borzea) fiind bolnav, n'a putut veni la judecată. El spus, că, fiind mișcat foarte mult de protestul frumos al Românilor din sala comitatului, i-s'a oprit graiul, altminteri ar fi cântat și el.

Apărătorii au fost d-nii I. Lengyel și Dr. Victor Pagubă. Ei au făcut restul.

Tot în ziua aceea a mai avut loc un proces, tot pentru *Deșteaptă-te Române*, din cauză, că ar fi pus pe nelegiuire lăutari să i-l cânte în Porumbacu-lea. Lipsind dovezile, procurorul și-a retras acuza.

Contele Tisza în România

Gazetele din București au adus știri că Tisza, dușmanul de moarte al dreptății și al tuturor popoarelor, dar mai ales al țării noastre, vrea să meargă în România, ca să îndemne în câteva conferințe pe Români de-acolo la o unire între Români și Maghiari. Ca să vadă cetitorii noștri, ce gândesc frații din Țară despre acest plan, lăsăm să urmeze cele scrise de gazeta *M. nerva* din București cu data de 5 Noembrie anul curent.

Iată ce zice:

„Contele Tisza, ca oricare străin călător poate călători și prin România, dacă are la frontieră (graniță) formalitățile obișnuite.

Dar acest personaj ungar nu vrea să vină la noi ca un simplu călător, ci dorește să țină un șir de conferințe în care să susțină ideea că ar fi bine ca între Români și Unguri să se urmeze o politică de interes comun (înțelegere la olaltă). El vizita în sine a contelui Tisza turburată mea dela noi, ci scopul acestei vizite.

Dacă ar fi vorba de un învățat ungar, care să țină conferințe la noi, fie chiar și spre politică, faptul n'ar prezenta prea mult interes. Dar contele Tisza nu se poate desbrăca de calitatea pe care o are în Ungaria. Omul acesta a fost până acum un dușman declarat și înversunat al Românilor de sub sceptrul Ungariei. Atunci cu alți șovinisti unguri, contele Tisza a luat și a făcut cele mai îndrăznețe căsuri contra Românilor din Ungaria.

În timpul din urmă, din motive politice, contele Tisza s'a despărțit de veștii săi tovarăși, dar ca sprijinitor al guvernului de acum, n'a încetat să îndemne la căsuri menite să izbească în sentimentele și interesele Românilor de preste munte.

Ca să ajungă mai repede la scopul său, a desnaționalizat pe acei Români, care Tisza a recurs și la mijloacele neortodoxe învrăjbirii și corupției (cumpărării sufragiilor). Căci noi nu putem uita cum contele Tisza a tras de pe calea cea dreaptă pe părintele Mangra și alți câțiva Români. Lucrând astfel, Tisza n'a făcut decât să scoată din rândurile oamenilor pe părintele Mangra. Scopul de a înfrânge unitatea naturală și națională a Românilor din Ungaria nu și l-a putut ajunge contele Tisza și pentru că n'a reușit pe calea aceasta acum cearcă cu alte mijloace.

Acest dușman al neamului românesc caută să-și câștige trecere în România unde voește ca prin conferințe să convingă lumea românească dela noi, că Ungarii sunt așa cum îi cunoaștem și cum îi cunoaște toată Europa, că Români din Ungaria ar ajunge la o stare mai bună dacă ar cra în înțelegere comună cu Ungarii.

Ajungând să-și câștige părținitori pentru asemenea idee, contele Tisza s'ar aștepta de sigur ca oamenii de seamă dela noi să mijlocească pe lângă Românii din Ungaria să servească interesele ungurești.

Credem că asemenea scopuri nu se pot ajunge. Românii din regat nu se amestecă în politica pe care o fac frații lor din Ungaria, dar în sufletele lor produce un puternic răsunet orice lovitură ce se dă de către guvernele ungurești Românilor de preste munți. Acele lovituri au fost atât de numeroase și de dureroase, că părerea ce ne-au făcut nouă, Românilor din regat, nu se poate șterge.

Stăpâniți de durerile fraților noștri, resimțite viu și de noi, nu putem privi cu ochi buni încercarea ce voește s'o facă șovinistul Tisza.

Un alt fost ministru ungar, tot așa de mare dușman al Românilor ca și contele Tisza, a încercat la 1906 să vină în România, cu prilejul expoziției noastre naționale. A fost făcut însă atent, că dacă s'ar încumeta se facă o asemenea vizită, s'ar expune (ar da prilej) la lucruri foarte neplăcute.

Sperăm că și contele Tisza va fi făcut atent că nu poate avea o primire favorabilă dacă vine la noi cu ideea de a propaga unirea româno-maghiară.

De o asemenea unire nu se poate vorbi la noi cât timp guvernele ungurești prigonesc pe Românii de preste Carpați, le închid școlăle, îi bat în alegeri și umplu pușcăriile cu cei mai de seamă dintre ei.

În felul acesta au scris foile din România, când s'a svonit, că Tisza ar avea de gând să facă o călătorie la București. Între astfel de împrejurări desigur că famosul conte se va mai fi răsândit asupra acestei călătorii, care cine știe ce i-ar mai fi putut aduce pe cap.

După știrile mai nouă aflăm adecă, că Tisza nu are de gând să meargă la București.

Expoziția de oi din Jina.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului a aranjat Duminecă, la 22 Octomvrie n., o expoziție de oi în Jina. Pe această zi, des de dimineață, și pe o vreme încântătoare, piața Jinei abia mai încăpea mulțimea (preste 100) flăcălor și a bărbaiților în floarea vârstei, cari, îmbrăcați în haine de sărbătoare și formați în ceată de mândri călăreți, în frunte cu notarul dl Nic. Oprean, au luat drumul spre frumoasa Poiană, în mijlocul căreia au dat față cu reprezentanții Reuniunii Jinei: I. Chirca, prim-notar (Săliște), vice-prezident, N. Iosif și A. Cosmă, membri în comitet și Vic. Tordășianu, secretar, cari însoțiți de domnii Dr. A. Crăciunescu și Victor Stanciu, profesori de drept, I. Banciu, cassar, (Sibiului), Dr. Nic. Ștefan, adv. și Gőncz Ödön, medic veterinar cercual (Mercurea), Constantin Crișan, învățător (Săliște), și I. Candrea, agent de asigurări, veniau dinspre Săliște. Cu cuvintele calde de întimpinare ale notarului Oprean, a răspuns tot cu căldură vice-prezidentul Chirca.

Drumul din Poiana până în Jina l-am avut încunjuțat de marea oaste a călăreților, acești demni urmași ai grănițerilor din Jina. Intrați în Jina, o priveliște nu

se poate mai frumoasă și greu de descris s'a desfășurat înaintea ochilor noștri. Întregă Jina, cu mic cu mare, cu bătrân și tinăr, era adunată în piață, unde cuvinte de bun sosit a rostit parohul D. Panfiloiu, care, făcând istoricul Jinei, ne pune în vedere, că locuitorii ei din timpuri vechi tot cu oieritul s'au îndeletnicit și că și astăzi sunt aproape cu toții oieri. Isolați (delături) cum sunt de cealaltă lume, ei sunt muncitori și iubitori a tot cei românesc. Astăzi sunt mândri că sunt căutați la vatra lor de cei cari la inimă poartă soarta muncitorului român, cu drag îi pri-mește și cu drag vor asculta sfaturile ce li se vor da. Vice-prezidentul Chirca răspunzând, mulțumește pentru primirea impunătoare ce i se face Reuniunii, care, ca și de alte dăți, ne cruțând jertfe de oboseală și de muncă, a ținut ca de data aceasta să caute pe oierul nostru acasă la sine și aici sfaturi și povește să-i dea.

În salele mari ale școlăii, după o gustare potrivită, s'a constituit juriul (comisia de premiare) proclamând prezident al expoziției pe vice-prezidentul Chirca, iar de raportor al juriului pe secretarul Tordășianu. La locurile vacante au fost numiți în juriu domnii: Dr. A. Crăciunescu, Vic. Stanciu, C. Cristiu, Const. Sava, înv., G. Grosu, N. Stefan (Șugag), I. Dobre (Rodu) N. Barbu, I. Prode, I. Dan și inginerul silvic Baiu Crăciun. Munca obositoare a juriului a durat preste 3 ore, căci exponenți au fost în număr de 170 (148 din Jina, 19 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu) cu numărul total de 1442 capete expuse (1117 oi, 149 berbeci și 176 noatini și noatine). Materialul expus cea mai mare parte a aparținut soiului de oi țurcane păroase și stogoșe. Lâna oilor expusă, de calitate fină. De altfel s'a constatat, că în scopul îmbunătățirii rasei oilor de astăzi, se recere o încrucișare grabnică cu oi de rasă superioară, dacă vorba este de îndeletnicirea cu prăsierea oilor să dea rezultatele dorite. Ciobanii jinari și șugăjeni sunt cu multă dragoste pentru cultura oilor. Cei mai săraci au 10—30 capete, cei mai mulți dispun de 80—100 capete.

Juriul întrunit în ședință a hotărât în principiu, că deși este pentru vederile comitetului central în cece privește premiile de împărțit pentru oi, pentru cei mai buni baci și pentru cei mai buni câni de turmă (ciobănești), cu considerare la împrejurarea, că juriului nu i s'a dat putința să constate pe baze reale (în mod intuitiv), cari din baci (sau băcițe) au dat dovezi de mai multă dibăcie la facerea cașului și cari s'au dovedit a fi de model și pentru alții în privința curățeniei în stăni și cășerii etc., iar încât pentru câni la expoziție abia au fost aduși 2, de data aceasta premiile de cor. 40 și de cor. 30, în total cor. 70, menite pentru baci și pentru câni ciobănești, nu se distribuie, ci să consideră drept temei al fondului „Societății oierilor din Jina și jur“, contemplate de comitetul central, în a cărei proprietate intră și mașina de tuns lână, al cărei preț, dimpreună cu masa de tuns, curelele de legat etc., este cor. 140. După multe desbateri s'a stabilit lista premiilor, conform căreia s'au dat 22 premii pentru oi, 9 premii pentru berbeci și 11 pentru noatini, noatine și mioare. Premiați au fost 33 exponenți din Jina, 6 din Șugag, 2 din Răchita și 1 din Rodu.

Prezidentul Chirca, constatând cu vie

mulțumire, că expoziția de oi din Jina, atât cu privire la numărul exponenților, cât și cu privire la materialul expus, se consideră de reușită, pune în vedere, că prelegerea dñi I. Banciu, despre „Cultura oilor și valoarea lână“, din cauza timpului de tot înaintat, se amână pe primăvară, când dl Banciu se va prezenta spre a pune în practică și mașina de tuns lână, când apoi va ținea și conferența și dă cuvântul raportorului Tordășianu, care aduce în numele Reuniunii sincere mulțumite comisiei econ. comitatene pentru ajutorul de 300 cor.; comunei politice și bisericesti Jina, pentru câte 50 cor.; comunei Șugag pentru cor. 25 și băncii „Mărgineana“ din Poiana pentru ajutorul de cor. 20; apoi arată cum din cor. 455, cât au stat la dispoziție: cor. 245 s'au dat drept premii pentru exponenți cu oi; cor. 130 este prețul mașinei de tuns lână, iar cor. 70 să depun la bancă drept temei al unui fond, ce să se dea „Societății oierilor din Jina și jur“ cu menirea, ca atunci când fondul va permite, să se trimită vre un tinăr în străinătate, unde să-și câștige cunoștințe temeinice cu privire la pregătirea cașului și a diferitelor soiuri de brânzeturi. Încât pentru „Societatea oierilor“, alcătuirea ei să lasă în grija fruntașilor oieri din Jina și jur. Scopul ei va fi propășirea în ale economiei de oi cum și a negoțului cu lână, brânză și alte produse ale oilor, iar ca mijloace la ajungerea acestuia va servi: îmbunătățirea și nobilitarea rasei indigene (dela noi) de oi, producerea rațională a brânzii, untului, etc. și valorizarea lor și cu deosebire vinderea în tovarășie a lână etc.; acordarea de împrumuturi și avansuri de bani; întervenirea la guvern și alte direcții în scopul înlesnirii purtării economiei de oi și a negoțului etc. și în fine luarea de pășuni în arândă. Împărțirea premiilor, în vederea timpului înaintat, s'a încredințat dlui notar N. Opreanu. Toate isprăvite, dl Chirca, mulțumind tuturor pentru toate, declară expoziția încheiată.

La masa comună, cinstită de fruntașii din Jina, s'au continuat vorbirile prietore la starea oieritului nostru. Părintele Panfiloiu, oier și el, a spus neajunsurile ce le îndură oierii, dl Chirca și Tordășianu speră mult bine dela „Societatea oierilor“ plănuită, pentru a cărei întrupare face calde promisiuni zelosul notar Opreanu. Participanții la expoziția de oi din Jina nu vor uita în curând această serbare înălțătoare, închinată ciobanului român. Meritul bunei reușite revine comitetului aranjator în frunte cu notarul Opreanu și cu intelectualii din Jina. „Invingătorul“.

Aviz. Călimdarul Poporului pe 1912 a apărut. Prețul unui exemplar este 40 bani, trimis prin poștă 45 bani. Revânzătorii primesc rabat însemnat. (Cei ce comandă mai multe exemplare și le plătesc înainte, capătă rabat mai mare ca aceia, cari le plătesc după vânzare. Cetiți cele scrise la pagina 10 a foii).

Nimenia să nu-și cumpere călimdar, până când nu vor vedea „Călimdarul Poporului“, care cuprinde o seamă de articole folositoare, apoi o mulțime de cântecuri, poezii și tablouri foarte frumoase. Partea calendaristică și târgurile de țară încă sunt schimbate, completate și rănduite din nou.

Concertul Doamnei Lucia Cosma.

Cu ziua de Vineri, 17 Noemvrie a. e., s'au început pentru Sibieni seria distracțiilor și a petrecerilor de iarnă. Concertul doamnei Lucia Cosma, cu concursul domnișoarei Ana Voileanu, a fost ca o inaugurare solemnă a acestor petreceri.

Concertul acesta poartă pecetia unui act de îndoită binefacere: Superioara binefacere a artei, de care d-na Lucia Cosma și Doara Voileanu au împărtășit publicul cu o risipă largă, și binefacerea față de școala de industrie, căreia i-au destinat venitul curat al concertului.

În sala largă dela „Gesellschaftshaus“ s'au strâns lume multă și aleasă, care a ascultat cu evlavie nuanțările executate cu fructa umitoare, aproape imaterială din partea doamnei Cosma.

Când îți curerese sufletul amintiri duioase, simți uneori cum răsare din adâncul sufletului glas de cântec departat. Așa o senzație îți e cântecul doamnei Cosma. Nu știi izvoarele cântecului din gura frumoasă a artistei ori cântă cineva în taina sufletului tău? Așa a fost d-na Cosma în „Wiegenlied“ (Cântecul leaganului) de Richard Strauss, un cântec intim și duios.

A plăcut mult cântecul „strengaresc“ „Ländler“, iar în aria din „Lakmé“ doara Lucia Cosma a dat probe strălucite de perfecțiunea artei sale. Stăpânește pe deplin vocea, din care picură triluri de argint, curate ca apa din izvor.

Cântecul doamnei Cosma are ceva solemn, sărbătoresc, este de-o fineță proprie de a talma gânduri discrete, sentimente vagi, care se înfloara de accente prea puternice.

Mătur doara Voileanu, acompaniind, cu o linie ca dor carbului, pare o orientala supusa de vraja cântecului tovarășei sale. Degetele alunecau pe clape ca sub puterea unei hipnoze. Când însă, executa piesele de solo la pian, puterea hipnozei dispărea, carbului hârlor săprindeau și clapele tresăreau nervoase și patimase.

Doara Voileanu s'a prezentat publicului și ca compozitoare. În „Dorința“ am putut simți a câte românești și făgăduiri unui talent.

A fost o sara frumoasă, în înțelesul curat al cuvântului, de unde publicul a plecat înfocant. Muzica, are puterea să deslușească sufletul de catușile minții, să topească căldura și rugina vieții, să curățească inima și să reintoneze în suflet cântecul cerului.

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Mercurea al Asociațiunii „Asociațiunii“ din frumoasa comună de lângă Poiana, Poienarii harnici, au început în tot Ardealul, pe calea întințată a agriculturii, decând nu se mai pot susține intereselor lor. Comuna mare, are școala cu apte învățatori, parohie cu patru preoți, apoi mulți meseriași.

La adunare au luat parte și parintele protopop al Mercurei cu mai mulți cărturari de acolo, apoi toți cărturarii din Poiana și mulți popor. Parintele protopop A. S. Păcurariu a ținut în biserică o cuvân-

tare frumoasă, în care a arătat și scopul Asociațiunii. Dl Dr. Măcelar a vorbit despre însemnătatea adunărilor culturale.

Din raportul Comitetului se vede, că el n'a fost ajutat cum trebuie de cărturarii din despărțământ.

Foarte bună a fost prelegerea dlui Octavian Sglimbea, care a vorbit despre negoț și meserii. Sâmburele prelegerii a fost, ca Poienarii noștri să se apuce tot mai mult de negoț și meserii, lățindu-se prin satele Ardealului, unde făcând bani să ia la început moșii în arândă, apoi să le cumpere, cum au mai făcut și fac dealtminteri și alți Mărgineni harnici de-ai noștri.

Cu prilejul acestei adunări s'au înscris vre-o 10 membri ordinari și 50 ajutători, așa că s'a și înființat în Poiana o agen-tură, în frunte cu părinte Ilie Dobrotă.

Seara a fost teatru. „Reuniunea de cântări și teatru din Mercurea“ a jucat frumos piesa dlui T. V. Păcățianu, *Nepotul răsfățat* (jucătoare și jucători au fost Elisaveta Pătruț, Victoria Albu, Virginia Păcurariu, Elisaveta Popescu, Dr. Gh. Măcelariu, Moise Stănescu, Ieronim Puia, Octavian Sglimbea, Mateiu Scorobeț și Sever Albu). Laudă membrilor acestei reuniuni și izbândă totdeauna!

Ce scriu alte gazete?

„Gross-Österreich“ (Viena). Presa străină întreagă constată, că în România se urmează oficial (din partea căpeteniilor statului) o politică prietinoasă Triplei Alianțe și că ideea politice naționale iredentiste, al cărei scop din urmă este o unire a celor 14 milioane de Români, cari locuiesc în masă compactă (toți aproape unii de alții) în partea de meazăzi-răsărit a Europei, se mai găsește numai în mintea câtorva gazetari, cari n'au nici o răspundere.

Nu e mai puțin adevărat, că opinia publică românească e scârbită, că lupta politică, pe care o duc acum cele trei milioane și jumătate de Români din Ungaria în contra oligarhiei (nemeșilor celor mari) ungurești, nu găsește sprijin în Viena. Românii din Ungaria sunt lăsați să facă cu ei ce vrea politica brutală ungurească și sunt jertfiți în orice prilej egoismului (poftei de-a stăpâni și a avea totul) maghiar.

Presă străină trebuie să recunoască, că va sosi o vreme, când opinia publică a României va putea sili guvernul român să-și schimbe politica sa externă (față de statele străine) și să țină seamă mai mult ca până acum de idealul național român. Făcându-se mereu o politică de naționalități, cum se face acum în Ungaria, se poate întâmpla o schimbare a politicei externe a României și ne putem închipui, ce urmări ar avea aceasta pentru monarhie, în special pentru vremuri grele.

Dacă ne gândim, că Românii din Ungaria nu au dat niciodată prilej să ne îndoim de credința lor și că cea mai simplă prevedere politică cere să se facă tot ce-i cu putință pentru a ne feri de o primejdie viitoare prin măsuri luate la timp, atunci trebuie să ne mirăm de ce dela moartea lui Lueger nimeni nu a avut curajul la Viena să mărturisească, că politica primejdiuoasă a Ungariei ne poate pregăti neplăcute întâmplări neprevăzute, între cari și pierderea prieteniei politice a României, pe

lângă aceea a credinței, devenite probabile, a Românilor din Ungaria față de împărat.

Ce însemnează România ca aliație de prisos să mai arătăm. Un stat cu mânia cu o poporațiune, care crește și reu, care are o armată excelentă și o poziție geografică și strategică (din punct de vedere al războiului) este atât de irabilă, formează un factor excelent în momente grele are pentru noi (Austria) valoare înzeoită.

Că acest stat să fie pentru sau împotriva noastră stă în puterea Vienei și în puterea ei de-a ține în frâu pînțeniile și riscului.

Stiri politice din străinătate

Războiul italo-turc. Armatele noastre nu mane stau încă tot față în față, față de Turcii să fi izbutit să alunge pe Italianii orașele de lângă mare și fără ca Italianii să fi putut nimici oștirea mică turcă, care le pricinuește atâtea rele. Pricina acestei nehotărâri e următoarea: Italianii au tunuri foarte bune, soldații destul de vin mereu cu corăbiile italiene de război. De-ale mâncării încă au tot ce le trebuie. Turcii de altă parte, cu toată armata și țini, sunt ajutați de Arabi și Berberii cuitorii pustiului și ai oazelor din el. Că au unde se retrage, când văd primejdia Italianii se vede, că nu le-au putut urmări acum mai adânc în pustiul, mai ales și pricina, că tunurile și carăle cu proiectile (de-ale mâncării) li se confundă în marea.

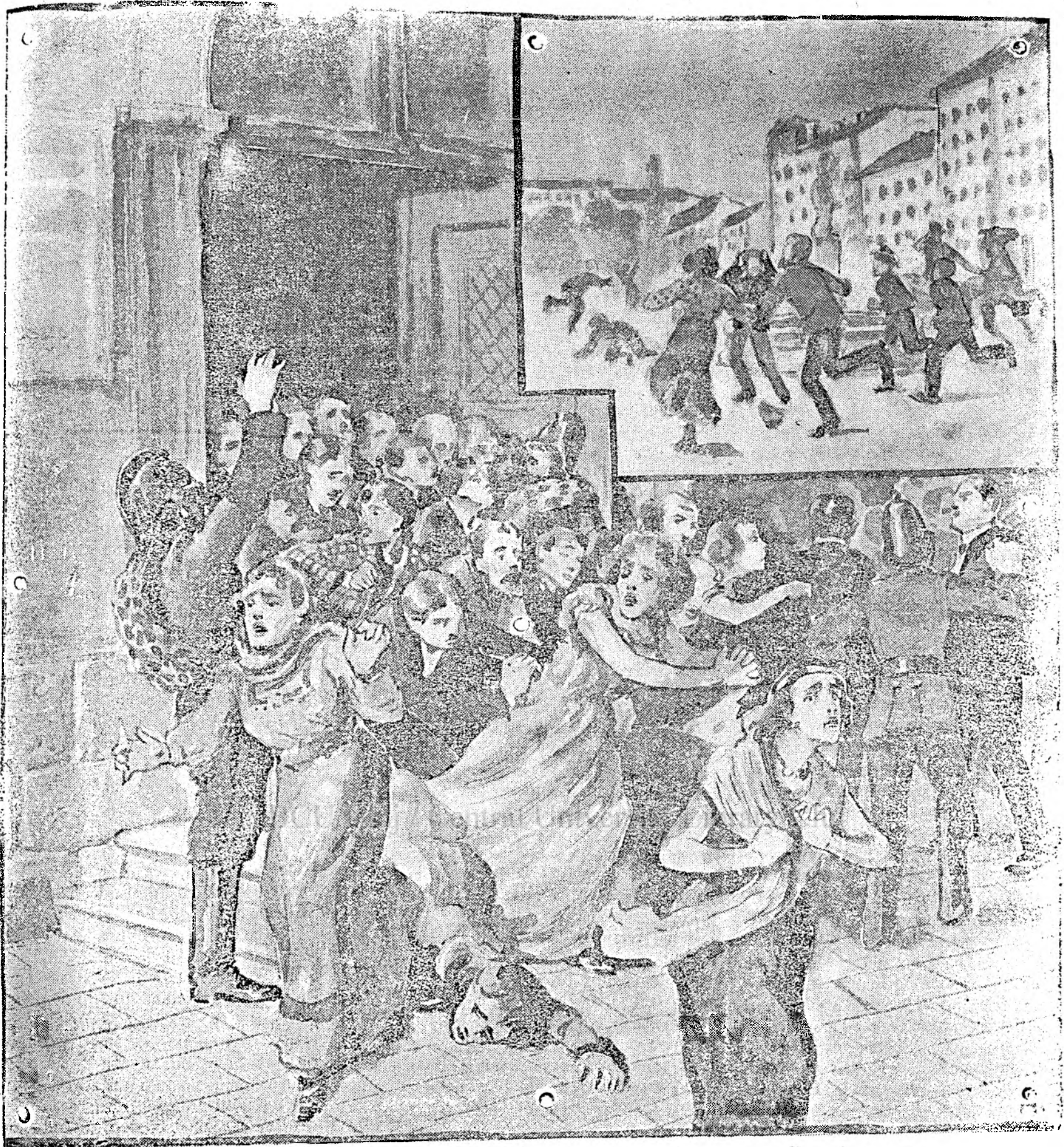
Anexarea (alipirea) Tripolitaniei la Italia n'a fost recunoscută până acum de una din Puterile europene. Cei mai mulți sunt de părerea, că anexarea aceasta e un lucru de răs, deoarece Italia nici n'a prins încă țara, ci numai câteva orașe și acelea numai la marginea mării. Altminteri un paragraf dintr-o lege națională (care e pentru toate națiunile) zice, că nici o țară nu se poate socoti cucerită înainte de terminarea războiului.

Știrile despre omorurile săvârșite de Italianii față de Arabi și femeile și copiii lor au scârbit toată lumea civilizată. Este vădat, că Italianii tăgăduesc cu tărie să fi făptuit astfel de barbarii, dar nu Turcii, ci mai ales corespondenții englezești susțin mereu, că sunt adevărate.

Italia, văzând, că trec luni, fără să se poată apropia de isprăvirea războiului prin niște biruințe mari și prin cucerirea Tripolitaniei întregi, vrea să înceapă războiul contra Turciei în Europa. Armata svonește, că flota italiană a plecat să cucerască insulele din Marea-Egeică, cari se află în Turcia, pentruca să le cucerască și să lească astfel pe Turci să-și lase țara. Știrea aceasta a produs mare neliniște în țările cele mari ale Europei, căci se poate să nu se nască din atacul Italianilor asupra Turciei europene un război european. Aceea gazetele cele mari europene au toate contra acestui plan al Italianilor.

Din când în când vin și știri despre cercarea Puterilor de-a face pace. Italianii nu vor să știe de pace, pentruca va da Turcia Tripolitania, nici Turcii împacă, până nu vor părăsi Tripolitania, așa că războiul va mai ține încă o vreme, până să vedem însă luptând una cu alta.

Cutremur de pământ.

În săptămâna trecută, Joi și Vineri seara (16 și 17 Noembrie n.), s'a simțit un cutremur de pământ în Europa de mijloc. În Ungaria încă s'a observat cutremurul. Așa bună oară în Sibiiu, Vineri pe la 5 oare după amiază (oficios se spune, că cu 3 minute înainte de oarele 5), s'a simțit un scurt și ușor cutremur, care a ținut 3-4 secunde, fără a pricinui însă ceva nenorociri. În Cisnădie, Slimnic și alte comune din jurul Sibiului, — după cum se spune, — încă s'a observat cutremurul, dar numai de câte unii oameni, cari au simțiri mai agere. Pe când alții — deși stăteau în acelaș loc — n'au simțit nimic. Aceasta e o dovadă, că cutremurul a fost ușor.

Alte cutremure mai ușoare s'au observat în Ungvár (Ungaria), Viena, Bozen, (Tirol), Karlsruhe, Gotha, Koburg, Eschwege, München, Heidelberg, Frankfurt, Stuttgart (orașe în Germania), Mailand (Italia) etc. În multe locuri s'au stâns lumile electrice și mobilele (sculele) din casă au început a se clătina. Nenorociri

nu s'au întâmplat.

Mai mare a fost cutremurul în orașul Manheim (Germania), unde publicul din teatru — era pe la 10 ciasuri sara — a fost cuprins de groază, de oare ce nu se știa ce s'a întâmplat. Toți cei din teatru au fugit afară, lăsând acolo haine și tot. Artiștii au fugit așa cum erau îmbrăcați pe bină. (Chipul nostru ne arată cum lumea iasă îngrozită din teatrul din Manheim. Unii au eșit, dar nu știu ce este și încotro se apuce, iar alți copii fug înapoi și încolo pe strade.)

Într'o localitate de lângă Lipsca s'au dărâmat mai multe case. O seamă de hoarne mari dela fabrici s'au ruinat. În Regensburg (oraș lângă Dunăre, în Germania) a ținut cutremurul vr'o 6 secunde. Au căzut icoanele de pe pereți. Oamenii au fost aruncați jos din pat. Mai tare s'a simțit cutremurul în orașele de pe lângă Dunăre. În orașul Ulm s'au dărâmat mai multe case.

În întreaga Elveția încă s'a simțit cu-

tremurul, care a ținut mai multe minute, pornind de cătră apus spre răsărit. În teatrele din Bern și Zürich (orașe în Elveția) s'a produs mare groază în public. Lumea pierzându-și firea a năvălit afară pe ferestri. Mai multe persoane au amețit.

În orașul Heidelberg șinile liniei ferate au fost mișcate atât de tare de olaltă, încât umblarea trenurilor a trebuit întreruptă. — În Frankfurt locuitorii speriați au fugit toți din locuințe. Pereții caselor au crăpat, în unele locuri s'au dărâmat, iar hornurile în mare parte au căzut. Oamenii nu s'au primejduit.

Chiar și în România s'a simțit cutremurul de pământ. Așa în Rîmnic-Vâlcea, Vineri pe la 5 oare și 45 minute, la hotelul Stănescu frica era la culme. Toată lumea credea că se prăbușesc casele, și astfel străinii au fugit cu toții din odăile lor. Un servitor a căzut jos de amețală. Pe valea Lotrului se zice că cutremurul a fost îngrozitor. S'a auzit, cum pe sub pământ era un sgomot mare.

Cauzele generale ale tuturor boalelor*)

Dacă ne întrebăm, pentru ce mor la noi așa de mulți înainte de vreme, și pentru ce sunt atât de numeroși acei cari deși trăiesc, dar sunt ca vai de ei: slabi, piperniciți și bolnavicioși, așa că prin unele locuri abea se pot recruta 50 de inși dintr'o sută pentru armată? Cel dintâi răspuns ce se poate da este: *neștiința*.

Din neștiință se căsătorește sifiliticul (cel cu sfreant) fără să se fi vindecat de boala sa și nenorocește astfel pe soția și pe copiii săi, dându-le boala.

Din neștiința scuipă ofticosul pe jos, în loc să scuipe în scuipătoare sau, în lipsa, într'o cărpă, care să se desinfecteze (cuțete), punându-se în leșie clocotindă... și scuipatul sau uscat și prefăcut în pulbere molipsește lumea prin miile și milioanele de microbi — seminte de oftică — ce roșune.

Din neștiință nu se îngrijese copiii mei așa cum trebuie, nu se declara chiar dela început boalele molipsitoare și nu se deosebese îndată cei bolnavi de cei sănătoși... și mor la noi copiii cu nemiluita!

Din neștiință zace omul dela câmp de friguri toamna în vremea muncii, când să cârțge și el un ban, iar copiii se ofilesc și se umtă la burta, de nu mai sunt oameni toată viața lor!... și doar ar trebui să știe totuși, că frigurile se vindecă cu chimia, luată timp de 8 zile, câte 1 gram cu o ceamă înainte de a începe frigurile, iar pentru a se apăra să nu mai se îmbolnăvească de friguri, atât cei cari au mai zăcut cât și cei cari n'au zăcut, iau câte 1 gram de chimia pe săptămâna, în lunele de vara, când băntuie frigurile. Copiii — bine înțeleși — iau mai puțin: cei de 10 ani doza pe jumătate, iar ceilalți mai mici, câte 10 centigrame de an.

Din neștiință și din sațacie, umtă și cu botă, capătă omul pelagra — jupuiala

boala care duce până la nebunie și moarte prin urdinare sau chiar spânzurare!

Din neștiință și din bogăție — din prea multa îmbuibare în mâncări și în desfătări, fără mișcare — ajung cei mai mulți din oamenii cu stare artritică — gutosi, bulboși, cu hemorizi (trânji), cu boli de gât și de stomac, cu astm (inecaciuni) și tuse, îngrosarea arterelor (vinelor cu sânge roșu), îngrosarea inimii și moarte naprasnică, cu stricarea creierului, cu boli de rărunchi și de ficat, cu piatra ori nisip la bescica și la ficat, și în sfârșit cu fel de fel de boli nervoase.

Și tot din neștiință, vinovată, omul de-a când i-se strică ghiata, aleargă la cismar, când i-se strică caruța aleargă la fierar ori rotar, când însă i-se strică cea mai minunată mașină, pe care numai Dumnezeu a putut s'o creeze — corpul omenesc — nu se duce la medic, care singur a învățat cum se drege această mașină, ci se crede destoinic de a și-o drege singur sau aleargă la babe și la tot felul de descântece.

Asadar *neștiința*, care stă în fruntea tuturor cauzelor aducătoare de nenorociri, poate stă și în fruntea cauzelor aducătoare

*) Învățăturile foarte folositoare publicate în „Albina” de Dr. D. Păscanu. El are în vedere mai ales pe țărânii din România, dar multe se potrivesc și pentru noi.

de boală, căci numai dacă știm dincotro vine răul, îl putem ocoli.

Și acum iată și cauzele boalelor: Tot ce ne înconjoară ni-e și prieten și dușman, după împrejurări și iată cum:

1. *Aerul*, care e așa de folositor, când e curat, că fără el nu putem trăi, când e stricat e dătător de boale.

Noi tragem în piept aerul pentru oxigen (partea cea bună a aerului), care intră în sânge și produce arderile încete din țesuturile noastre, combinându-se cu cărbunele și dând căldura din trupul omenesc și deci puterea, dar oxigenul acesta, dacă e prea mult, ori dacă e prea puțin, e vătămător și așa se face că și acei cari îs nevoiți să lucreze în aer prea des și cei cari se duc în aer prea rarit, cum ar fi pe vârful munților, sufer de anumite boale și tot așa se întâmplă și când aerul e încărcat cu tot felul de putori și de pulberi cu sămânțe de boale ori cu gaze otrăvitoare ce es atât din respirația omului și a animalelor, cât și din latrine (buzi) și gunoaie în putrezire. De aceea bine zice Românul: Cum îți aerul așa îți și sănătatea.

2. *Pământul* ne ține și ne hrănește pe toți, dar el poate pricinui și boale prin necurătențiile ce i-le dăm noi și el ni-le dă înapoi molipsind apa pe care o bem, aerul pe care îl respirăm sau diferite plante și fructe pe care le mâncăm.

Un om care zace de lingoare ori de holeră și nu ese afară într'o anumită groapă ori latrină în care să toarne apoi lapte de var proaspăt preparat, ci ese la întâmplare în poiana, murdăriile lui, cari conțin sămânță de lingoare ori de holeră, pot să fie duse în apa din puț și toți câți vor bea apă de acolo se vor molipsi de boală, și tot așa și cu holera.

3. *Căldura*. Corpul omenesc e deprins să aibă o anumită căldură, dar când aceasta se mărește, el se apără prin sudoare ș. a., și dacă căldura ajunge prea mare, se îmbolnăvește și chiar moare, cum s'au întâmplat în America, Anglia și Germania, unde au murit foarte mulți de insolație (soare sec) și cum se întâmplă și la noi la soldași și la cei cari umblă cu capul gol în soare sau cu căciulă vara. Despre frig ce să mai vorbim? căci toată lumea știe ca foarte multe boale provin din răceală.

4. *Lumina*. Fără ea animalele și plantele se ofilesc, iar despre oameni se și zice chiar că: în casa unde nu intră soarele, intră doctorul: când însă lumina e prea mare strică ochii.

Aceste patru lucruri de mai sus se numesc *cauze fizice*.

Sunt și *cauze mecanice*, cari pricinuesc numeroase boale:

O sguduire a creierului face pe cineva să-și piarză mințile și chiar să moară.

Dar loviturile de tot soiul cari produc scrintituri, rane, ruperi de carne și oase...?

Munca prea multă și somnul prea mult pricinuesc și ele boale și bine ar fi ca omul să poată trăi omenesc, muncind numai 8 ore pe zi, iar 8 să le întrebuinteze pentru somn și 8 pentru luminarea minții și repaus.

Alte cauze de boală sunt: *otrăvurile*, cum ar fi cocleala, când cineva prepară bucatele în vase de aramă nespoite, gazele eșite dela sobele, cari ard rău, precum și acelea cari es din răsufllarea oamenilor, când îs prea mulți în aceiași odaie, care nu se aerisește; fumul de tutun prin *nicotina* ce conține, toate rachiurile curate

sau necurate prin *alcoolul* (spirtul) lor, unele ciuperci, carnea stricăță, cucuruzul stricat ș. a.

Alte cauze de boale sunt *mâncările*, fie neîndestulătoare, fie prea multe, fie că sunt rele. Bine ar fi dacă Românul n'ar considera mâncarea ca o umplutură de mațe, ci, ca hrană, care să repare ceea ce pierdut organismul său cu munca și să-i dea și putere pentru ca să mai poată munci. Să facă ce face lucrătorul din alte țări, care mănâncă pe zi: 700 grame pâne, 600 grame carne, 200 grame legume, 60 grame grăsime și 40 grame zahăr și 2 ouă. Dar să sperăm, că și noi ne vom putea odată îmbunătăți traiul așa.

Alte cauze de boale sunt *diferiții paraziti*: limbricii, panglicele, râia, etc.

Dar cei mai strașnici pricinuitori de boale sunt *microbi*, niște gănganii așa de mici, că nu se văd decât cu microscopul (ochianul), și trăesc pretutindeni, atât în pământ cât și în apă și aer precum și în mâncările și băuturile noastre, pe care nu le ferbem sau coacem, cum ar fi pânea, brânza, măslinile și toate celelalte, pe care chiar de le-am fiert, dar le mâncăm reci și mai ales și lăsate descoperite, așa că s'a pus pe ele și praf și muște aducătoare de atâtea boli — până și de holeră.

Și așa microbii aceștia ne dau lingoarea și holera și ciurma și anghina și oftica și sfreantul și câte altele... Pe unii microbi îi mâncăm sau bem odată cu mâncările și apa, cum e la lingoare, holeră, etc., pe alții îi respirăm, îi tragem în piept cu aerul, cum e cu oftica, iar alții intră prin pielea noastră, dacă găesc cea mai mică sgărietură, fie chiar numai o întepătură kle purice și așa se capătă sfreantul și chiar ciurma.

În sfârșit sunt boli cari se *moștenesc*. Minunată slujbă face și moștenirea asta... fără ea n'ar mai fi nici un progres, căci ce poate să adune un singur om în toată viața lui, fie ea cât de lungă?... dar dacă ceea ce a adunat el lasă moștenire la copiii lui și aceștia la copiii lor și așa mai departe, atunci se adună mult de tot, și acest *mult*, dacă reprezintă însușiri bune fie la corp fie la minte, vă puteți închipui cât progres în omenire! și așa se și explică cum oamenii din sălbatici au ajuns la gradul de civilizație de astăzi. Nu e aci numai munca unei generații ci a sute și mii de generații.

Dar dacă s'ar moșteni numai însușirile bune ar fi bine, dar se moștenesc și relele și boalele sau predispozițiile (potnirea) la boale; de aceea un sifilitic (sfrențit) nu păcătuiește numai pe spinarea lui, ci păcatul său trece la fiii, nepoții și strănepoții lui, și tot așa și cu bețivul și așa mai departe.

Trăește deci astfel, ca să nu te blaste nimenea, căci: părinții mănâncă aguridă și copiilor li se strepezesc dinții.

Observări dela sate.

— În formă de poezii populare, cu o ilustrație. —

Bate vânt de miază-noapte
Și ne spune'n cele șoapte,
Veste rea, veste amară,
Că vine iarna în țară.

Toți și toate ne silim,
De iarnă ne pregătim.
Pasările au fugit
Într'un loc mai fericit,

Unde este cald și soare
Și-acum pomii sunt în floare.
Codrul frunza și-a lăsat-o,
Iarba, bruma a uscat-o,
Noptile au crescut tare,
Ziua un cias ni-se pare.

Greenișul nu mai cântă,
Pe câmp e liniște sfântă;
Pare că s'a dus din țară
Doina cea de astă vară.

Omul pare'ngândurat,
Deși lucrul l'a gătat;
Și s'apropie de foc
Toți ai casei la un loc.

Norii 'ncep acum să ciarnă,
Noi ne gândim: Oare'n iarnă
Cum vom duce-o? Căci e greu,
Ca să stai închis mereu
Tot în casă lângă foc
Cu motocul la un loc...

Cu torsul muierile
Iși mai petrec sările;
Dar bărbații ce să facă,
Vremea lungă ca să treacă
Mai ușor și cu plăcere?
Căci, zău, de-atâta ședere
Te urăști. Iar de durmit,
(Dacă nu ești ostenit)
Dormi cât dormi, și te trezești,
Și te-apuci iar de povești...

Ca să vă treacă ușor
Iarna lungă, dragilor,
Eu vă dau un sfat cuminte,
Urmați-l de-aci 'nainte:

Cărți și foi vă cumpărați,
La oiață v'adunați,
Și unul mai învățat
Și la carte mai datat,
Din ele să vă cetească
Și n'o să vi se urască,
Ascultând învățături,
Pe cari de-ar fi zece guri
Nu le-ar spune mai ușor
Decât slova cărților.
Tot ce sufletul dorește,

În carte și'n gazete găsește:
Povești cu zâne frumoase;
Lupte mari și feroase;
Versuri de dor și de jale
Și găcituri frumoșele;
Multe cărți ne spun trecutul;
Cum să ne păstrăm avutul;
Cum să ne lucrăm moșia;
Să ne păstrăm omenia.
Iar alte gazete și cărți,
Ne mai spun din multe părți
Vești și lucruri nevăzute,
Prin alte țări petrecute.

Căci ce-am făcut pân' acum?
— Din toamnă până'n Crăciun,
(Din Crăciun în primăvară)
Ne-am strâns toți în câte-o sară
În jurul la câte-un moș,
(Câte unul mincinos).
Și-am ascultat guri căscate
La minciuni încornurate
(Cum v'arăt în chip mai sus
Pe-un moș spunând vești ce nus).

Nu-i de vorbă! Sunt și moși
Cari nu sunt doar mincinoși,
Cari ne spun cu graiul lor
Din viața dânsilor:
Multe fapte petrecute,
Numai de dânsii știute,
Din cari putem învăța
De-om fi cumiști și de-om vrea!

Dar ca cartea nu-i în lume
Om care să poată spune
Lucrurile, căci tot insul
Spune tot ce știe dânsul,
Iar când găta a mai ști
Începe a ne miști.

Cartea cu slova-i tăcută,
Dacă-i de 'nvățat făcută,
Spune-atât cât a știut
Învățatul, — nu mai mult.
Și cu cartea ce o ai,
De-o cetești, atunci tu stai
De vorbă c'un învățat,
Cărui Dumnezeu i-a dat
Minte luminată tare
Să dea și celui ce n'are.

Și azi și cel mai sărac,
(Nu numai omul bogat)
Are gazete și cărți:
Căci ne vin din toate părți
Cu poșta, și-s lesne tare,
Câți-va bănuți ori și care.

Deci cu cartea să ne treacă
(Fiecare așa-și petreacă)
Vremea lungă uricioasă
(Cetind s'o facem voioasă).
Cercați toți și veți vedea
Cât de mult vă vor plăcea
Și cum trece de ușor
Cu cetitul cărților
Iarna lungă, căci și eu
Tot cetind petrec mereu.

Petrea Dascălul.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 24 Noimvrie n.

Doamnele române la Prea Sfinția Sa episcopul Caransebeșului. Prea Sfinția Sa, episcopul *Dr. Cristea* din Caransebeș a dăruit Reuniunii femeilor române din Lugoj o *nite de coroane*. O deputațiune compusă din doamnele *Cornelia Brediceanu*, *Sabina Florescu* și *Alma Pop* s'a prezentat la P. Sf. Sa, ca să-i mulțumească pentru sprijinul dat. P. Sf. Sa a făgăduit, că și pe viitor va sprijini scopurile nobile ale Reuniunii femeilor din Lugoj.

Casa națională română din Orăștie. Vrednica bancă românească din Orăștie, *Ardeleana*, a clădit o frumoasă *casă națională* cu o sală mare pentru concerte, teatru și alte petreceri. Casa s'a inaugurat nu de mult printr'un concert foarte reușit al Reuniunii de cântări de-acolo, conduse de dl *I. Branga*, învățător, și ajutată de orchestra (banda) militară. După concert a fost joc.

Pentru gimnaziul din Brad. Ni-se scrie: Cu ocaziunea căsătoriei religioase a d-șoarei *Veronica Crețu* din Uzdin (comit. Torontal) cu domnul *Romul Săbău*, teolog abs. din Folt (comit. Hunedoarei), la propunerea subsemnatului au încurs la jocul miresei 66 coroane pentru mărețul scop de a ridica gimnaziul inferior din Brad la 8 clase. Suma am expedit-o direcțiunei institutului. — *Iuliu Magdu*, înv. ort. rom.

Un avocat bătaș. Avocatul *Dr. Venter* din Brașov lovise anul trecut pe dl *Dr. Manoiu*, avocat român, c'un fer, pricinuindu-i răni grele. Ei avuseseră o ceartă într'o treabă de-a lor. *Dr. Manoiu* l-a dat în judecată pe bătaș, care a fost condamnat la o amendă în bani de 1500 coroane.

Daruri pentru biserică. Ni se scrie: În 22 Octomvrie 1911, dl *Ioan Tatu*, comerciant în Sadu, a dat dlui *Teodor Hoghia*, înv. pens. în Brad, 10 cor. pentru clopotul cel mare nou dela biserica din Brad. Asemenea dl *Ilie Stoichiția* și soția sa *Ana* din Porumbacul inferior, tot spre acel scop au dăruit 10 cor. *Stefan Racota* din Avrid a cinstit 25 cor. Pentru aceste daruri li să aduce mulțumită publică. Toți binevoitorii, cari ar mai dori a face cinstire pentru acel clopot să binevoiască a trimite prețioasele lor donațiuni pe adresa bisericii din Brad—Fenyőfalva, u. p. Avrig—Felek per Sibiu—Nagyszeben.

Român decorat. Dl *Ioan Mezei*, jude la Curtea de cassatie (Curia) din Budapesta, a eșit la penzie. Cu prilejul acesta, Imparatul l-a decorat cu crucea de cavalier al ordinului Leopold.

Sfințire de biserică. Invitare la *sfințirea bisericii*, școlii și caselor parohiale gr.-orient. nouedificate din comuna *Gerncsig*, care se va săvârși Duminecă, în 13 Noemvrie a. c. prin Preaonoratul Domn *Nicolae Ivan*, asesor consistorial. După serviciul divin *Banchet*, iar seara *Producțiune teatrală-declamatorie* împreună cu *dans*, aranjata de tinerimea inteligentă din Mureș-Oșorhein și jur. NB. Onorații oaspeti, cari doresc a lua parte la banchet, sunt rugați a se însinui la oficiul parohial. Stațiune de tren în loc.

Comune vrednice. Satul *Seuca* e în Salagiu, tocmai la marginea pământului locuit de Români. Cu toate acestea cele 603 suflete de-acolo își susțin cu mândrie școala lor confesională alături de școala străină. Mulțumita harniciei mari a bătrânului preot *Vasile Murasan* și a oamenilor ascultători de stat bun, cele aproape 2000 jugare de moște nemșesca sunt acum proprietate românească. Vule de pe dealuri, proprietate străină, le pustiise filoxera. Români le-au cumpărat și le-au plantat din nou, așa ca azi scot mii de hectolitre de vin din ele. Harnicul învățator *I. Toduț* are un cor cu flaut (fluier) și trâmbițe, în vara trecută s'a mai înființat și un cor vocal, în care cântă, după note, tarari și țărăni.

Români urbanisti din *Nasfalau* au dăruit biserică românească, de-acolo lemnele din padurea lor, pentru ca vânzându-le să se poată clădi o biserică.

Reuniunea pompierilor din comitatul Sibului și-a ținut adunarea generală în Rusconi. Din raportul citit se vede, că în unele comune (Sibiu, Sebes, Cristian, Ginstenta, Săcuz, Schimbou, *Siliste*, Turnuș, Crăndieș, Brad, Fălmăciu) oamenii se interesează în tot dinadinsul de această îmbunătățire a serviciilor, sunt însă comune mai mari, dar și unele mai mici (d. c. *Rădăuți*, *Calna*, *Iana*), unde nu se vede încă nicio îmbunătățire. La constituirea comitetului prezidat de *M. Binder* (Sibiu), viceprezidat de *M. Fratila* (Rădăuți) și *I. Ungureș* (Măruș). Membri români în comitet: notarul *I. Bănuș* (Săcuz), *D. Mădăraș* (Beșeu), *I. Popescu* (Borla), *A. Deac* (Căpâna), *I. Bratu* (Tilșea). Membri sași sunt *G. Șuleanu* (Pianul-de-sas).

La sesiunea literară a II-a a „Reuniunii meseriașilor sibiului”, ce sa va ține la Sibiu în Noemvrie n. v. la ora 8 seara, va prelege dl *Ioan Căpânaș*, profesor comunal.

Convocare. Subsensul în calitate de delegat al comitetului central al Asociației pentru literatura română și a tuturor poporului român convoca adunarea generală a despartământului Beclean pe *Duminecă, 26 Noemvrie 1911 n. la ora 1 p. m. în localul școlii gr.-cat. din Beclean*. Pe nouul despartământ se vor ține: întregul administrativ al Becleanului și dintr-un administrativ al Chiochișului comunitate următoare: *Apatin, Beud, Bidiu, Boleș, Chiochiș, Cucea, Ieneș, Ius, Matei, Măruș, Măruș, Sas-simbou, Tentea, Ujfalau, Vereshaza și Vita*.

Rog pe toți Români de bine din cercul Becleanului și din comunele înșirate ale cercului Chiochiș, să binevoiască a se prezenta la adunare și a-și da concursul prezenta la adunare și a-și da concursul la înactivarea noului despărțământ. Dej, în 18 Noemvrie 1911 n. Cu stimă: *Dr. Liviu Micsa*, avocat, delegatul comitetului central al „Asociațiunii” pentru înființarea despărțământului Beclean.

Cununii. D-șoara *Paraschiva Petrușiu* din Săliște și dl *Ambroziu Nistor*, inv. în Stupini, își sârbează cununia lor religioasă Duminecă în 13/26 Noemvrie 1911, în biserică cea mare din Săliște.

— D-șoara *Ana Grecu* și dl *Stoia Costein* din Porcești, își sârbează cununia religioasă în 13/26 Noemvrie în biserică din Porcești.

— D-șoara *Maria Crușu* și *Ioan Morsora* din Săliște, își sârbează cununia Duminecă în 13/26 Noemvrie în biserică cea mare din Săliște.

— D-șoara *Simina Rusu* din Gusu și dl *Ilie Sârbu* din Apoldul mare își sârbează cununia religioasă Duminecă în 13 Noemvrie v. în biserică gr.-cat. din Gusu.

Concert român în Budapesta. Corul Bisericii ortodoxe române din Budapesta aranjează la 25 Noemvrie st. n. sub patronajul Ilustrității Sale Domnului *Dr. Iosif Giall*, membru în Camera Magnaților, un *Concert* urmat de joc, în localitățile Casinei Funcționarilor (Budapesta, VIII., Eszterhazy-u. 4). Inceputul concertului precis la orele 8 seara.

Societatea academică „România Juna” din Viena s'a constituit, în adunarea generală din 5 Noemvrie a. c., în următorul mod: Președinte: *Alexie Voiutșchi*, cand. în drept. Vicepreședinte: *Ionel Hozan*, cand. în drept. Secretar de externe: *George Pridie*, cand. în drept. Secretar de interne: *Constantin Cimponeriu*, stud. exp. Cassar: *Ioan Leleu*, cand. în litere, Controlo: *Romul Marcus*, stud. exp. Bibliotecar: *Toader Tabre*, cand. ing. forest. Econom: *Ilie Bruja*, stud. med. În comisia de revizuire fură aleși domnii: *Iuliu Crișian*, cand. med., *Dominic Medrea*, cand. med. și *Remus Doctor*, cand. med.

Lupta pentru pământ. Un Sas din Copsa-mare, ramas pentru totdeauna în America, a lasat să i-se vândă moșia de-acasa prin licitație. La vânzare au licitat Români și Sași. Moșia a rămas Sașilor, cari au dat de jugăr câte *patru mii de coroane*. Acesta e un preț nebunesc, căci pământul platit astfel nu va aduce dobânda, pe care ar avea-o cineva după banii aceia depusi la bancă. Cu 5 la sută, 4000 coroane aduc, fără să miști un deget, 200 de coroane pe an. Atâta câștig curat nu scoti din câteva jugare, necum din unul.

Intelegem dorința Sașilor de a-și păstră locurile și a nu le lăsa să treacă în mâni românești. În ura lor față de noi merg însă prea departe. Aproape pretutindeni ei au mai mult pământ decât pot lucra, sporirea lor e foarte înceată, pecând la noi tocmai creșterea numărului neșilește sa ne batem după creșterea pământului. Conducătorii Sașilor nu vor să vadă, ca indemnând pe țărani sași să dea prețuri nebunești, tocmai le pregătesc acestora calea spre ruină. Cunoaștem o comună, în care țărani sași au fost siliți să-și vândă — tot Românilor! — moșia veche, pentru ca să poată plăti la o bancă săsească din

Sibiu datorită făcută pentru cumpărarea unei moșii ungurești. Țărani sași din comuna aceasta au vrut la început să cumpere moșia împreună cu Români, căci știau, că n'o pot birui singuri nici cu munca, nici cu plata. Domnii lor nu i-au lăsat însă, și acum se văd urmările. Ura e dascăl rău. Să nu uite preoții sași, că pentru nația lor perderea unui singur om e mai mare ca la noi perderea a 20, și să nu împingă lucrurile până la o luptă pe moarte și viață. Noi am răbdat sute de ani, mai putem răbdă 20—30 de ani, când *totul trebuie să se schimbe spre binele nostru*.

Faptă frumoasă. Cu ocazia renovării bisericii gr.-cat. din comuna Maier (com. Bistrița-Năsăud) văd. *Ana Corușiu născ. Sidor* a cumpărat un candelabru cu 700 cor., pentru care senatul bisericii îi aduce mulțumită.

Teatru în Cohalm. „Junimea”, societate de lectură în Cohalm invită la *Producțiunea teatrală-muzicală urmată de joc*, ce o va aranja Sâmbătă 12/25 Noemvrie 1911, în sala hotelului „Central” din loc. Inceputul la oarele 7 și jumătate seara.

Programa: 1. Cuvânt de deschidere rostit de vice-președintele societății dl *Emanoil Bobancu*. 2. „De ești român cinstit”, cor barbătesc de *N. Ganea*, dirijat de dl *Ștefan Turcu*. 3. „Amintiri duiioase”, de *E. Bobancu*. 4. „Niculae Vulpe” piesă din popor în 4 acte de *R. Muntean*. 5. „Răsunet dela Crisana”, cor mixt de *I. Vidu*, dirijat de dl *Ioan Iosif*. 6. „Țiganul cătana”, comedie într'un act de *E. Suci*. 7. „Răsunetul Ardealului”, cor mixt de *I. Vidu*, dirijat de dl *Ștefan Turcu*.

Barbaria unui ofițer maghiar. Sublocotenentul *Iekelfalussy* a omorât în bătaie pe soldatul, care-i slujia ca ordinar (Putzdiener). Locuitorii din Nyiregyhaza, unde s'a întâmplat omorul, sunt foarte înverșunați în contra ofițerului barbar.

Convocare. „Despartământul Cluj, aparținător Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș” în senzul § 21 din statute, își va ține adunarea de toamnă la 26 Noemvrie st. n. a. c. în Feleac, — la care avem onoare a invita pe domnii membri fondatori și ordinari, precum și pe toți binevoitorii școlii. Programul: 1. Participare la serviciul divin la 8 oare dimineața. 2. Prelegere practică. 3. Deschiderea ședinței. 4. Aprețierea prelegerii practice. 5. Disertațiuni. 6. Aprețierea disertațiilor. 7. Raportul casarului și bibliotecarului. 8. Statorirea locului pentru ținerea adunării viitoare, designarea disertanților. 9. Alegerea biroului. 10. Alegerea alor 2 membrii verificători. 11. Eventuale propuneri. 12. Inchiderea ședinței. Feneșul-săseș, 5 Noemvrie n. 1911. *Ioachim Pop* m. p., președinte. *Vasile Galoș* m. p. notar.

Băncile populare din România. În România sunt acum 2543 de bănci populare cu un capital de 49 milioane 34 mii 211 lei. Depunerile la aceste bănci sunt de 7 milioane 910 mii 578 lei.

Poporațiunea Bohemiei. După recensământul (numerotarea) din urmă, în Bohemia sunt 6 milioane 622 mii de locuitori, dintre cari 4 mil. 241 de mii Cehi și 2 mil. 468 mii Germani, prin urmare Cehi sunt aproape înc'odată atâția câți Germani.

Pedeapsă meritată. Toată lumea știe, de obraznic se poartă mulți din funcționarii dela garile căilor ferate cu oamenii, cer bilete în limba maternă. Las' că dreptate slujbași, cari nu ne cunosc nici n'ar avea ce căută printre noi, chiar și ceice știu românește și nemte se fac, că nu știu, ba și înjură ca porcari. Obrăznicia aceasta o arată și nimeni și în Croația unde trenurile tot ungurești. Dar aici li-s'a înfun- Vicarul arhiepiscopului catolic Dr. din Agram fusese în Esseg cu mai deputați croați. Aceștia au intrat la stației și l-au rugat, în limba croată, dea vicarul să le spuie (un despărțit de vagon) deosebit. Șeful stației răspuns că să vorbească ungurește. Telege, că Croații n'au suferit să fie coriți în țara lor, și după-ce le-au buchile au telegrafiast ministrului din A. Acesta a pus să se facă o cercetare a dovedit vinovăția funcționarmaghiari. Doi au fost mutați la niște mici, unul a fost pedepsit în bani. dată s'a hotărât, ca la căile ferate din țară să se trimită numai funcționari, și bine croaște. Rânduieala aceasta să se facă și la noi, numai să nu labi!

Din oboesală. În Viena adurmise o că dela un brutar (bec) pe marginea lângă o sobă înfierbântată. În a cotut cu capul pe sobă, arzându-se e rau, încât a trebuit să fie dusă la

lăna neagră. În New-York eră o societate de tâlhari italieni, numită *Mâna*. Membri acestei bande trimiteau scrisoare la oameni bogăți, de re- ot Italiani din America, și-i amenin- de nu vor da până la un anumit ter- tare sumă de bani (cereau zeci și e mii!) vor fi omoriți. Vre-o câțiva amenințați n'au vrut să trimită. Ei omoriți, fără ca poliția din New- a poata prinde pe ucigași. De- toti cei amenințați trimiteau banii Abia acum au isbutit poliția de- t de-a de urma bandei. Făcând o ie (căutare, cercetare) în casa unui au găsit o pivnița plină de arme, o lada mare de bani și, ce-a fost și un protocol, în care erau tre- numele toți membri acestei socie- arești, cu totul 550. O parte mare u și fost prinși, ceialalți încă nu a.

mpirea funiilor. Fabricile de funii ăria și Ungaria au hotărât să-și scă marfa cu 5—10 la sută, fiind- mpit și cânepa.

ile pentru lucrătorii la câmp ut foarte mult în Țara-Bârsii (ți- șovului) și din cauza plecării oa- a America, și din cauza joagăre- late cu ajutorul statului în comi- ciiști Ciuc și Treiscaune, unde nt plătiți bine, așa că nu mai or la muncă în alte comitate. În u plătit la un lucrător pe zi 1 co- bani până la 2 coroane 40 bani e și beutură, în Helchiu capătă pentru păzitul vitelor 1 cor. 40 b., a napi 1 cor. 60 b., o femeie 2 rbat 2 cor. 40. Munca pentru un napi se plătie mai înainte cu 30 acesta cu 60, 00 cor.

Zsilinsky Andras, unul din ucigașii lui Achim, fostul deputat al țărănilor din Bichiș-Ciaba, a fost din nou arestat. Ce- titorii noștri știu, că Curtea de cassatie din Budapesta a cassat (șters) hotărîrea nedreaptă a tribunalului, care i-a declarat nevinovați pe cei doi ucigași. Unul dintre ei e ofițer și va fi judecat de tribunalul militar.

Moartea năprasnică. Foile din Buda- pesteră au adus știrea, că săptămâna trecută tramvaiul a trecut acolo preste preotul ro- mân Mihaiu Cuța, om în vârstă de 74 ani. Nenorocitul a murit îndată.

O nenorocire în Hamba. Doi băieți, unul de 13, celalalt de 16 ani scoteau năsip dintr'o carieră de nisip lângă Hamba. Groapa eră adâncă și cum ei n'aveau grije, că păretele se poate surpă, lucrau mai de- parte. Dintr'odată întregul părete de pă- mânt de deasupra năsipului s'a rostogolit preste ei. Un frate mai mare, care încă eră acolo, a scăpat ca prin minune. El nu le-a putut ajuta însă numai decât, căci și lopata lui fusese astupată. Un om din a- propiere a alergat călare în sat după aju- tor, dar când i-au desgropat oamenii sosiți, bieții băieți erau dejă morți.

Uitați-vă totdeauna bine la bani! Intr'o seară din săptămânile trecute un cop- il a mers după tabac în o trafică din Năsăud cu o monetă galbină asemănătoare unui galbin de aur de 20 coroane. Nebă- gând de seamă boltașul Jidan (bine cel pu- țin că n'a fost Român! Red. F. P.), i-a dat îndărăpt bani cât i-s'a cuvenit din gal- bin. Numai în cealaltă zi a văzut înșelă- ciunea, dar n'a aflat copilul, căci nu l'a mai cunoscut. R.

Orbul și ologul. E o fabulă, în care se povestește, cum un orb se plângea unui olog, că e nenorocit, fiindcă nu vede, iar ologul se plângea orbului, că și el e nenorocit, căci nu poate merge, fără târându-se. Pe urmă se învoesc, ca orbul să-l ducă în cărcă pe olog, așa că picioarele orbului să-i folosească ologului, iar ochii ologului să-l ajute pe orb. În Franța, un orb și un olog s'au folosit de fabula aceasta, ca să strângă bani. Orbul l-a luat în cărcă pe orb și așa merg acum din sat în sat și din oraș în oraș. Ei se opresc pe străde și prin piețe și dupăce s'au adunat multă lume împre- jurul lor, unul din ei spune fabula de sus, apoi celalalt zice: „Noi trăim unul pentru altul nu numai ca să ne ajutăm, ci și ca să arătăm tuturor oamenilor, că și fiind ci- neva pocit la trup, poate să facă ispravă“. Orbul vinde apoi cărți postale, pe care e chipul lor. Și astfel fac o grămadă de bani.

Cum se face omul de rușine! Pri- mim următoarele: În comuna Felmer (co- mitatul Târnava mare) un econom român de-ai noștri, într'una din Duminecile tre- cute, s'a dus la sfânta biserică, ca tot cre- știnul. Până când a venit acasă, scroafa lui cu 8 purcei mici, a ieșit din curte, apucând drumul spre câmp. La depărtare de aproa- pe doi kilometri a dat între două păduri. Pe aci se aflau și doi Sași, cari păștau vi- tele. Aceștia au prins un purcel și l-au tăiat împărțindu-l în două. Dar Românul nostru, care se chiamă Ioan Piticaș, a aflat de lucrul întâmplat și sara i-au așteptat pe Sași în capul satului. Aflând el pur- celul împărțit între cei doi Sași, i-a dat în judecată pe făcătorii de rău.

Nuntă Țigănească. În comuna Hu- susău (comit. Bihorului) și-au serbat Ți- ganul Teglás (Cărămidariu) Márton nunta cu Țiganca Lakatos Trina. Bând rachiul din greu, afară de aceea neputându-se ospăț țigănesc fără bătaie, Țiganii au început să se scarmene, ba au scos și cuțitele, Socru mic și mireasa au fost răniți așa de rău, încât au murit până scara. Alți cinci Țigani s'au ales cu răni grele. Jandarmii au arestat pe Stoica Jogi, care a fost pri- cina bătăliei.

Nenorocire. În Sebeșul de jos (co- mitatul Sibiului) a căzut Ioan Roman, care tăia lemne în pădure, de pe o stâncă așa de rău, încât după câteva ciasuri a murit.

Cum locuiesc oamenii la orașe? Lo- cuitorul dela sate e fericit în privința lo- cuinței lui. Fiecare își are căsuța lui, cur- tica lui, cu tot ce-i trebuie. Nu tot așa stă treaba la orașe. Primăria din Buda- pesteră a publicat o statistică despre locuin- țele de-acolo, din care se vede, ce sărăcie mare domnește în capitala țării. Din 174 mii de locuințe, câte sunt în Budapesta, 137 de mii abia se compun din 1—2 odaie. 1500 locuitori ai Budapestei locuiesc nu- mai în bucătărie. 402 mii de locuitori au o locuință compusă din o singură odaie. Pre- cum se vede deci, mai mult ca jumătate din locuitorii Budapestei n'au locuința, pe care o are un țaran, a cărui casă are cel puțin o odaie și tindă.

Indurați-vă spre săracii noștri!

„Mila dată săracilor, te curăți de păcate, îți căș- țigă Indurare și viață voci- ni ă.“)

Mulțumirea sufletească a dăruitorilor și împărțitorilor darurilor și lacrimile să- racilor miluiți anii trecuți, ne îndeamnă să apelăm și de data aceasta la inimile generoase, să binevoiască a darui bani, vestminte și alimente ce să se împartă în ajunul Nașterii Domnului între săracii no- stri (invățăcei-meseriași școlari, bărbați și femei scăpătate).

Ne găsim în preajma zilelor, în cari săracul ca și bogatul, caută să-și încăl- zească sufletul și corpul.

Cei pe cari Dumnezeu povățuitorul a toate v'a binecuvântat din belșugul său, dați puțință și celor lipsiți, ca cel puțin în zilele de bucurie ale Nașterii Mântui- torului nostru să preamărească pe Crea- torul și făptuirile sale.

Impărțirea darurilor se va face cu cuvenită solemnitate sub binevoitorul pro- tectorat al stimabilelor doamne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bu- garsky.

Darurile benevole să se trimită la adresa „Reuniunii sodalilor români din Si- biu“.

Lacrămile vărsate de săracii noștri servească drept cea mai înaltă răsplată pentru toți aceia, cari posibilă ne fac îm- plinirea acestei datorințe bine plăcute și lui Dumnezeu.

Sibiu, 17 Noemvrie n. 1911.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Vic. Tordășianu,
prezident.

Stefan Duca,
notar

*) Inscriptia icoanei Maicei Domnului e stărașă deasupra lădiței cu crucerii săracilor din localul Reu- niunii sodalilor.

Ultime știri.

Din dietă.

În numerele trecute ale foii noastre am spus, că guvernul a încheiat pe scurtă vreme un fel de armistițiu cu deputații unguri (justhiști și kossuthiști), cari sunt contra guvernului de acum. Dacă nu se întâmplă aceasta, atunci nu s'ar fi putut vota în dietă bugetul (cheltuielile și venitele țării) pe anul viitor.

Acum merg iar strună lucrurile în dietă. Numai când se scoală Românii, de le mai spun buchile Ungurilor, atunci își mai ies din sărite. Altcum Ungurii votează guvernului totul. Că doar partea cea mai mare a dărilor nu vin din punga lor, ci din a celorlalte naționalități ale țării.

Din partea Românilor primul vorbitor a fost dl *Dr. Teodor Mihali*, președintele clubului deputaților naționaliști.

Dl *Dr. Teodor Mihali*, care a luat cuvântul la bugetul ministerului de interne, a ajuns la rând să vorbească Luni după amiază pe la ciasurile 1 și jumătate. Din cauza aceasta dl Mihali a cerut îngăduința, ca să-și poată rosti vorbirea numai în ședința de Marți, adică în ziua următoare. Președintele Návay însă n'a voit se pună la vot cererea de amânare, ci a poftit pe dl Mihali să vorbească.

Fiind astfel timpul foarte scurt, dl *Dr. Teodor Mihali* a trebuit să se restrângă numai asupra lucrurilor mai de căpetenie, scoțând la iveală ținuta partidului național român față de guvern. Vorbitorul spune, că partidul nostru n'are nici o încredere în guvernul lui Hederváry, care tratează tot așa de mașter pe Români ca și guvernele de mai nainte.

După aceea dl Mihali a vestejit cu cuvinte alese prigonirea tricolorului românesc din partea celor dela putere. Hederváry a dat, pentru ochii lumii, o ordinațiune prin care e vorba să fie oprîți jandarmii de-a mai tot urmări pe Românii cari poartă tricolorul în portul lor. Pe de altă parte însă, guvernul suferă fără nici o grije sălbătăciile jandarmilor și ale slujbașilor administrativi împotriva tricolorului națiunii române. (La auzul acestor cuvinte deputații unguri zbiară ca eșiți din fire.)

Dl Mihali continuă a vorbi mai ales despre pedepsele mari, ce slujbașii țării le pun în mod necuviincios și barbar pe spatele locuitorilor români din aceasta țară. Spune, că nimenea nu vrea să țină seamă de legea de naționalități, iar limba popoarelor nemaghiare se nesocotește peste tot locul.

La urmă dl Mihali a făcut o propunere, ca guvernul să fie îndrumat a înainta dietei un proiect (plan) de lege, prin care dreptul pedepselor pentru transgresiuni (călcări mici de lege) să se iee din mână administrației (preturei etc.) și să fie date în grija celorlalte foruri judecătorești. (Aceste judecătorești trebuie ca orice pedeapsă să o motiveze cu paragraful legii, pe când la pretură etc. se dau pedepsele unu-doi cu duimul).

În ședința de azi, Joi, când încheiem foata, vorbește în dietă, tot la bugetul ministerului de interne, dl deputat *Dr. Alexandru Vaida*. Vorbitorul aduce înainte o seamă de dovezi, prin cari arată că Românii sunt urmăriți și asupriți din partea cărmuitorilor țării. (În numărul viitor vom da mai multe amănunte din vorbirile dlor Mihali și Vaida).

Dintre deputații români vor mai vorbi: dl *Vasile Damian* la bugetul pentru culte (cheltuielile pentru biserici și școli), iar dl *Stefan C. Pop* la bugetul agriculturii (afacerile economice).

Ședința comitetului partidului național.

Luni s'a întrunit în Budapesta comitetul partidului național, ținând ședință sub prezidenția dlui *Dr. Teodor Mihali*. Între altele dl președinte a raportat asupra adunărilor populare ținute până acum. S'a constatat, că poporul român s'a adunat cu deosebire în suflete în jurul steagului desfășurat de fruntașii partidului, cari au pus la cale ținerea acestor adunări.

Mandatul dela Vinț.

Desbaterile asupra recursului alegătorilor români, înaintat la Curtea de cassatie (Curia) din Budapesta, se continuă. Sâmbăta trecută dl *Dr. Erdeli*, avocat în Budapesta, a ținut 2 oare o frumoasă vorbire de apărare. Dar n'a isprăvit, ci a rămas ca să mai vorbească în ședința din Marția trecută. Încetul cu încetul, desbaterile se apropie de sfârșit. Nădejdele Românilor cresc, în speranță, că în curând se va aduce sentința, prin care sau că vrednicul nostru fruntaș *Dr. Iuliu Maniu* va fi declarat de deputat în locul *Jidanului Mayer*, sau apoi că în cazul cel mai rău se va nimici alegerea veche, ordonându-se o nouă alegere de deputat.

Din cauza sfintei sărbători de Marți, *Arhanghelii Mihail și Gavriil*, foaia noastră de acum s'a expedit numai *Vineri*, iar nu *Joi după amiază*, ca de obicei.

A apărut

Călimdarul Poporului pe 1912.

Anul acesta dovedește și mai mult ca în trecut, că „*Călimdarul Poporului*“ este cel mai bun, cel mai bogat, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Preste 50 de icoane alese și frumoase, de-ale bărbăților noștri fruntași, porturi, icoane dela serbările jubilarie ale Asociațiunii, împodobesc paginile lui. O icoană mare, colorată, care poate fi podoaba oricărei case românești, ne arată pe toți președinții, cari au fost în fruntea Asociațiunii noastre. Mai cuprinde Călimdarul nostru două icoane, de cari nu s'au mai văzut la noi: porturi românești, de bărbat și femeie, de pe la anul 1650. Sunt după niște fotografii anume făcute de pe o carte tipărită acum 250 de ani.

Ce privește celalalt cuprins al lui, am avut grije să facem din *Călimdarul Poporului* o carte de folos, pe care oricine să o păstreze cu drag și după ce i-a trecut anul. Văzând spre marea noastră bucurie, că poporul nostru nu se mai mulțumește cu un călimdar sec de câteva pagini, am dat o bogată materie pentru învățătură și petrecere.

În anul acesta, pe lângă partea calendaristică obișnuită, am refăcut partea *despre postă și telegraf* astfel, încât oricine să se poată lumina numai decât, când are trebuința de sfat în privința aceasta.

Lista târgurilor încă am îndreptat-o astfel, încât oricine poate găsi numai decât târgurile de cari se interesează. Sunt făcute atât după luni, cât și după comune.

(Târgurile după comune poartă și însemnarea târgurilor de vite cornute, de oi, de porci și de cai, cum n'au mai fost până acum.

Poezii frumoase de domnia *O. Goga* (Doina), *I. U. Soricu* (Doina), *V. Eftimiu* (Traian și Decebal), o mulțime de poezii populare, glume, sfaturi, pilde, cugetări, vorbe înțelepte împestrițează paginile. Frumoasă e poezia *La horă* de colaboratoarea noastră, doamna *Maria din Ocna*, precum și *Cântecul Țăranului*. Dăm și o anecdotă nouă de *T. Speranță*.

Istoria unui pocăit de părintele *L. Agârbiceanu* va lumina pe mulți despre prefăcătoria așa numiților pocăiți, acești lăpădați de legea noastră strămoșească. Dintre bucăți mai amintim: *Asociațiunea, Președinții Asociațiunii*, biografia d-lor *Cosma, Andreiu Bârseanu, Vasile Suciu, Aurel Vlaicu, Dr. Iuliu Maniu, Iacob Mărășan* (cu fotografiile lor), o povestire frumoasă *Voia Domnului* de *Mihail Sadoveanu, Otrava beuturii, Școala de industrie din Sibiu* cu mai multe chipuri.

O bucurie și folos mare va pricinui cetitorilor călimdarului *Advocatul popular*, în care dăm pe aproape 14 pagini sfaturi amănunțite

despre moșteniri și testamente

(Averea câștigată în tovărășie, Comunitatea averii, Zestrea, Dreptul de moștenire, Dreptul de moștenire al femeii, Desmoștenirea, Testamentul, Testamentul scris, Testamentul cu graiu viu, Revocarea (nimiră) testamentului, Împărțea, Primirea moștenirii).

O poveste frumoasă despre *Istoria neamului omenesc* urmează unui articol plin de sfaturi despre *Apărarea pomilor de omizi*.

Și'n anul acesta *Răvașul nostru* dă pe 34 pagini întreaga istorie culturală, politică și economică a neamului nostru în anul trecut, fără de-a uita de întâmplările mai însemnate din străinătate.

Dl *Petrea Dascălul* dă versuri drăguțe pentru icoanele de porturi românești cuprinse în Călimdar. La sfârșitul Călimdarului dl *Petru O. Orășanu* își face *Răvașul său în versuri*.

Mulți s'au adunat anul acesta, ca să dea un adevărat Călimdar al Poporului. Cetiți-l și vă veți convinge!

Călimdarul e mult mai mare ca anul trecut. Cuprinde numai literatură de citit preste 200 de pagini, iar cu celelalte publicațiuni se urcă la 350 de pagini. Prețul lui este însă tot cel vechiu, de 20 cr. (40 bani) exemplarul, iar 5 bani pentru porto postal.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 20 cruceri bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de post.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 14 cr. (28 bani), dela 50 bucăți în sus cu 12 cr. (24 bani) unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta. — Călimdare nevân-

dute se primesc înapoi până la 15 Februarie n. 1912. Dar trebuiesc trimise plățile de poștă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călindare să se adreseze la administrația „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călindare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm călindarul: cu 14 cr. acelor cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 15 cr. acelor cari comandă mai puține de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și posta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Poșta Redacției.

In afacerea cu »O informație falsă« e de observat, că n'a intenționat nimenea a detrage din meritele cuiva. Dar adausul unui punct în contractul al doilea corespunde informației date. Că a trebuit să se iee un asemenea punct nu e de vină cutare sau cutare, ci împrejurările interne de pe atunci... Iar prin constatarea acestui fapt într'o epistolă, — despre care nu se știa sigur că e destinată pentru publicitate sau numai ca informație, — nu s'a intenționat nici decât a micșora jertfele și munca cinstită adusă pentru toate.

Nic. Taflan în B. Am cetit cu plăcere cele scrise. Foia cea nouă se trimite.

G. Marcu în R. O carte cu diferite legi este „Advocatul poporal” de Dr. D. Moldovan. Costă 2 cor. 50 bani, iar cu posta recomandat încă 55 bani deosebit. Se capătă la Libraria „Foi Poporului.”

Petru Lung în H. Adresează-te Dumniata la firma aceea, care face furci. Doar în foale stă adresa și tot.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”.

Primăria comunei Săliște.

Nr. 724/1911.

362 1-2

Concurs.

Primăria comunei Săliște, comitatul Sibii, publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construire a unui stabiliment electric împreună cu baie de abur. Se vor da următoarele lucrări:

1. Clădirea centralei electrice și a băii de abur

2. Instruarea mașinală a centralei și rețelei electrice.

3. Aranjamentul intern al băii de abur.

Interesații la astfel de lucrări să și înainteze ofertele, timbrate corăspunzător, la primăria comunei Săliște până în 20 Decembrie st. n. 1911. la 12 oare meridiane. Oferte întârziate nu se iau în considerare.

In oferte e inomis de lipsă a se arăta evaluarea recerută pentru executarea astorfel de lucrări. Oferenți necunoscuți în comună sunt datorii a-și legitima îndreptățirea la concurs prin certificat al camerei comerciale. Ofertele sosite la timp se vor deschide în aceeași zi la oarele 4 p. m. în sala de ședință a primăriei în prezența reprezentanței comunale.

Datete lucrărilor, planurile, condițiunile de licitare și punctațiunile de contract se pot vedea la primăria comunei în decursul oarelor de oficiu.

Ofertele sunt a se instrua conform dispozițiilor regulamentului ministerial pentru furnisări publice Nr. 83000/1907 B. M. și conform acestuia se pot furnisa numai articli de proveniență indigenă, intrucât se produc aici în țară.

Fiecare oferent e obligat a depune la cassa comunei un vadiu de 5% în bani gata sau hârtii de valoare, iar la ofertă e a se alătura numai cvita despre depunerea sau recepisa postală despre trimiterea cauțiunii.

Comuna își rezervă dreptul a alege dintre oferenți fără privire la sumele oferite.

Săliște, în 15 Noembrie 1911.

Primăria comunei.

Daderlat m. p.

I. Chirca m. p.

Biblioteca „Foi Poporului”.

Din Biblioteca „Foi Poporului” au apărut până acum următorii numeri:

- Nr. 1. **Nichita Balica**, povestire istorică de Silvestru Moldovan și **Movila lui Burcel**, de V. Alexandri. Ediția III.
- Nr. 2. **Doine și strigături**, culese și întocmite de Nicolae Regman. Ediția III.
- Nr. 3. **Găsitul**, poveste de Emil V. Degan și **Punga cu noroc și căciula fermecată**, povestire orientală, prelu-crată de Silvestru Moldovan. Ediția III.
- Nr. 4. **Pomăritul**, sfaturi în formă de dialog, de Iustin Sohorca, înv. Ediția II.
- Nr. 5. **Ulisse**, regele din Ithaca, povestire istorică de Silvestru Moldovan.
- Nr. 6. **Ris și veselie**, anecdote și glume. Ediția III.
- Nr. 7. **Găcituri**, de Isidor Dopp, înv. Cu un adnex: **Glume**. Ediția II.
- Nr. 8. **Edip**, nenorocitul rege din Teba și alte întâmplări din vechime, povestiri istorice de Silvestru Moldovan.
- Nr. 9. **Poezii populare și povești**, greblate și netezite și la lume împărțite, de Parteniu Giurgescu.

Fiecare număr costă 20 bani, iar pentru poștă este a se trimite 5 bani deosebit de fiecare carte (număr).

Alte numere în pregătire.

Loc deschis.

Raport dela **laboratoriul academieii reg.** din Stuttgart: După rezultatele analizării chimice apa amară naturală **Franz Josef** întrece alte purgative cunoscute, prin părțile bune din care ea e compusă. Efectul extraordinar statorit de autoritățile medicale al apei »Franz Josef« își află motivarea și explicarea și în analizările noastre. Să poate cumpăra în prăvăliile de apă minerală și în farmacii.

„FOAIA POPORULUI”

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg 4 cor. 40 bani

Pe o jumătate de an 2 „ 20 „

Pentru țările străine 11 „ anual

(după cum stă scris și în fruntea folii).

De acum până la 31 Decembrie 1912 4 coroane 70 bani.

De acum până la 1 Iulie 1912 2 coroane 50 bani.

Iar de acum până la Anul-nou căl. vechiu costă 70 bani.

Lățiți deci „Foaia Poporului” peste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Un mașinist

care poate să lucreze într'u toate independent, precum și

un culegător-tipograf

versat în lucrări de accidentă, se primesc la

Tipografia Poporului în Sibiu.

Tot aci se primește și un învățăcel.

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI ȘI APĂ DE GURĂ

de vânzare la:

PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

12 Noembrie: Chisdu, Detta (Timiș), Ghialacuta, Gherghio-Ditru, Görösön, Huedin, Vințul de jos, Cuciu.

13 Noembrie: Chichinda mare, Seghedin.

14 Noembrie: Beclean, Cason.

16 Noembrie: Komárom, Olafalău-mare.

17 Noembrie: Mediaș, Sic.

18 Noembrie: Zabola.

19 Noembrie: Chibed.

20 Noembrie: Chișineu, Soborșin.

21 Noembrie: Canija mare, Hejese-falva.

23 Noembrie: Ațel, Blaj, Făgăraș, Orăștie, Petelea, Turda, Zelau.

24 Noembrie: Capolnoc-Mănăstur, Uzon.

27 Noembrie: Bichiș-Ciaba, Cianadul-sărbesc și nemțesc, Oradea mare, Sereda Murășului.

28 Noembrie: Apold.

29 Noembrie: Pojon.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 21 Noembrie st. n.:

Grân	Cor. 16.— până 18.—	de hectolitru
Acară	13.—	11.—
Orz	13,60	14,40
Orz	5,40	6,00
Cucuruz	9.—	10,40
Cartofi	3.—	8,50
Fasole	13.—	20.—
Fână Nr. 3	36,60	36,60 la 100 chilo
" " 4	25,80	35,80
" " 5	24,60	34,60
Hămină	170.—	176.—
Uscare de porc	180.—	184.—
Sân brut	50.—	60.—
Sân de lumini	64.—	66.—
Sân de lumini topit	100.—	100.—
Săpan	55.—	55.—
Fân	4.—	6.—
Lemne de foc neplutite	8,70	9.— la met. cub
" " plutite	6,50	7.—
Spiri rafinați	2,20	— la litru
Spiri ordinari	2,20	—
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,40 până 1,80	la chilo
" " friptură	1,80	2.—
" " vitel	1,20	1,80
" " porc	1,48	2.—
Ouă, 10 bucăți	—	80
Un pătrăș de miel	—	—
Carne de cal	—,80	1,20

In **Budapesta** în 22 Noembrie st. n.:

Grân de Tisa	78 chilo	Cor. 11,65 până 11,80	la 50 chilo
" " 79	"	11,47	11,80
" " 80	"	11,85	12.—
Hămină	9,75	10,05	"
Orz	9,25	9,65	"
Orz	9,70	9,95	"
Cucuruz nou	8,40	8,15	"
Uscare de porc	Cor. 172.— până 176.—	la 100 chilo	
Hămină	148.—	168.—	
Hămină de lăptărie	C. 148.— până 190.—	la 100 chilo	
" " trifoiu	116.—	148.—	
Porci togrăși pentru untură	C. 1,60 până 1,67	la chilo	
" " carne	1,60	1,80	
Vitel	—	—	

Prețul banilor în 22 Noembrie n.

	Cor.	cumpărat	vândut
Galbeni	11,30	11,37	
100 Lei, hârtie	94,90	95,37	
100 Lei, argint	98.—	94,50	
Lire turcești, aur	20,70	21,11	
1 funt sterlingi englezești	23,92	24,12	
100 marcs, aur	117,45	117,0	
100 " hârtie	117,45	117,00	
Napoleon	19,10	19,19	
100 Ruble rusești, hârtie	254.—	254,75	
100 " argint	244.—	250.—	

Publicațiune.

Subserisa primărie comunală prin aceasta aduce la cunoștința publică, precumcă *casa de cărciumă*, care formează proprietatea comunei *Streja-Cârțișoara*, constă din 1 local de boltă, 1 local de cărciumă, 2 odăi de locuit, 1 bucătărie și 1 pivniță, să va da în arândă pe timpul din 1 Februarie 1912 până în 31 Decembrie 1914, în cancelaria notarială din loc, în 14 Decembrie 1911 n. la 10 oare a. m.

Prețul strigării este 800 coroane, dela care să depune 10% vadiu. 364 1-1

Până la începerea licitațiunei se primesc și oferte în scris instruite în regulă.

Condițiunile mai detaliate sunt espuse spre vedere publică în cancelaria notarială, cari să pot consulta în oarele oficioase.

Streja Cârțișoara, la 16 Noemvrie 1911.

Primăria comunală.

Alexandru Gabor
notar.

Rosalim Canduleț
primar.

Dela primăria comunei Nucet

Nr. 1223-1910

358 2-2

Publicațiune.

Comuna Nucet, comitatul Szeben, dă în întreprindere prin licitațiune minuendă, ce se va ținea în 30 Noemvrie n. 1911, la 2 oare p. m., edificarea cărcimeii comunale.

Prețul strigării 8603 cor 60 fill.

Condițiunile mai deaproape să pot vedea în oarele oficioase în cancelaria comunală.

Nucet, în 14 Noemvrie 1911.

Steva Simion
primar.

Octavian Fruma
notar.

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt citite de mii de persoane de pretinzența, din toate țările și din toate cercurile sociale, stăt inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte inserațiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI
SIBIU, strada Cîsnădiei Nr. 12,
recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă
în mare asortiment

noutățile 59 46 -

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții (comitatul Sibiiu).

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filială din Alba-Iulia cu 5%.

Pentru depuneri dela 5000 cor. în sus cu termin de abdicere mai lung solvește la filială 5½% interese iar la centrală dela 10,000 cor. în sus în aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acoardă **imprumuturi pe cambii, pe hipotecă replatibilă în rate, pe obligațiuni cu cavenți, credite de cont-curent** cu asigurare **hipotecară** sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile

314 8-10

Mijlocește **cumpărări, vânzări, arândări și parțelări de realități, sprăinește înființarea de învoțiri și tovarășii**, îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a inactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám) lângă firma Misselbacher.

Direcțiunea.

În America unicul Depozit de cărți românești este Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 80-

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituțiuni române care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în România și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente muzicale; fonografe, gramafone, plăci și tuburi cu cântece românești, ceasornice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, preparațiuni farmaceutice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adăugând marca pentru răspuns. — „Biblioteca Română“ primește și mijlocește și trimite de abonamente pentru „Foaia Poporului“.

Dela „Biblioteca Română“ se poate comanda și „Călimdarul Poporului“ pe 1912.

O lucrătoare de rotărie

se află de vânzare în Sibiiu, la o poziție foarte potrivită. De lucrătoare se ține toate uneltele de lipsă, precum și diferite lemne de lucru. De prezent lucrează două calfe și doi învățacei, cari încă vor trece la noul proprietar, dimpreună cu comanda afluătoare la vânzare.

Doritorii să se adreseze la *Alexandru Damian*, Sibiiu, Calea Șurei-mici (Kleinscheuerstrasse) Nr. 2. 361 1-3

Vinuri de masă escolonia,

întra cu 52 și 60 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

87 46 -

JOSEF SCHULTZ

Sibiiu, strada Urezului 20.

A XXIX-a

LOTERIE de STAT de BINEFACERE

reg. ung. pentru scopuri de folos public și de binefacere. — Loteria aceasta are 14,885 de câștiguri, în preț total de 475,000 Coroane, cari se plătesc în numerar.

Câștigul principal 200,000 Coroane în număr.

Mai departe:		10 câștiguri à . . . cor. 250 cor. 2.500	
1 câștig principal de	Cor. 30.000	20 " " " " " "	200 " " " " " "
1 " " " " " " " "	" 20.000	40 " " " " " "	150 " " " " " "
1 " " " " " " " "	" 10.000	100 " " " " " "	100 " " " " " "
1 " " " " " " " "	" 5.000	200 " " " " " "	50 " " " " " "
5 Câștiguri à Cor. 1000	" 5.000	2500 " " " " " "	20 " " " " " "
5 " " " " " " " "	" 2.500	12000 " " " " " "	10 " " " " " "
		14885 Câștiguri laolaltă	Cor. 475.000

Trăgerea irevocabil la 14 Decemvrie 1911. — Un loz costă 4 Cor.

Lozuri să află la Direcțiunea de loterie reg. în Budapesta (Oficiul principal de vamă), la toate oficiile postale, de dare și de sare, la toate gările și în cele mai multe trafici și casse de schimb, atât în Ungaria cât și în țările Austriei. 325 5-6

Planul loteriei se trimite la cerere gratis și franco.

Direcțiunea ces. reg. de loterie.

O cârciumă.

cu boltiță și trafică, în Sibiu la loc pe unde trec mulți români e *de vânzare* din cauză de boală. Informații se dau la Administrația „Foi Poporului.” 349 3-3

351 3-

Doi băieți

din familie bună și sănătoși, se primesc ca *invățeci* la **Petru Moga** franzelar. A se adresa: Sibiu, strada Bruckenthal Nr. 17.

50 de oi tinere

grase și frumoase, sunt *de vânzare* la **Dumitru Boariu** în **Agârbicium** Egerbegy, Nagyküküllő m.). Prețul după învoială. 348 3-3

De pășunat

sunt 650 de jugăre catastrale, pentru lunile de iarnă, din Noemvrie până la 1 Martie.

A se adresa la: **Johann Femmig**, Noul săsesc (Neudorf) Nr. 26 lângă Sibiu. 353 2-2

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândească pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comanda să primesc la administrația FOII POPORULUI.

Anunț.

Casa cu un etaj, nou zidită, la unghiul unei străde în centrul orașului Sibiu, care aduce chirie anuală 5900 cor., — mai departe o casă în partea de jos a orașului cu chirie anuală de 1500 coroane, e *de vânzare* pe lângă condițiuni foarte favorabile. Deslușiri mai detaliate în cancelaria advocațională **Dr. Lenárt**, Sibiu, strada Pintenului Nr. 2. 336 4-4

De vânzare.

Ocupând, cu 1 Ianuarie 1912, un post care mi-mi permite a mă mai ocupa cu economia, sunt silit să vând, pe lângă un preț scăzut, următoarele unelte economice:

Un motor pentru benzin, de 3 puteri de cai, o trierătoare cu cunele și un ciur Nr. 5, sistem Clayton, precum și un ferestru circular cu masă mișcătoare, care e foarte practic al purta cu motorul. Mai departe o mașină de sămănat cucuruz, cu 5 rânduri, o sapă pentru prașit cu 5 fiară și o rariță. Toate aceste mașini s'au folosit numai un an de zile și le vând cu un preț scăzut, pe lângă cea mai deplină garanție. Adresa vânzătorului și informații se dau la administrația „Foi Poporului”. A se alătura o marcă pentru răspuns. 345 2-3

344 2-24

Milioane

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu

lui „Trei brazi” atestată de medici și privați, întărite prin notar public, garantată cu succes sigur.

6050

Bomboane foarte bune și gustoase.

În pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.

Se capătă în toate apotecele, drogueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Banca culturală

instituit de credit „LUMINA” societate pe acții
= și economii = în Sibiu =

Centrala: **Sibiu**
Filiale: **Murășoșorhei**
și **Tuda.**

Capital social . . . cor. 600.000
Fond de rezervă . . . „ 15.000
Depuneri . . . „ 1.250.000

Acoardă împrumuturi

pe cambii de prima bonitate și pe hipotecă cu 7%
pe cambii și obligații cu cavenți cu 8%

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:

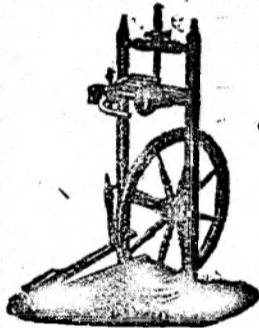
cu 4 1/2% cari se pot ridica fără anunț.
cu 5% cari rămân mai mult de 1/2 an la instituit, și
cu 5 1/4% dela corporațiuni bisericești și dela 10,000 cor. în sus.

339 3-10

Pentru depuneri plătește instituitul darea.

Deponenții esteri pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

DIRECȚIUNEA.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

ROATE DE TORS

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție.
286 8-10 să afle de vânzare la

EMIL KRAUSS

— strugărie și atelier cu putere motrică —

Sibiu-Nagyszeben,
Margarethengasse Nr. 5.

Ori ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Singurul instituit de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

60 46-

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eține, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1910 K 5 003,540 78
Capitalul **asigurat pe viață** 4.834,801-12
achitate „ 4 571,035-31

Starea asigurărilor cu foc K 119.839,992—
sfârșitul anului 1910 viață „ 11.020,266—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2.428,317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau **gratuit** orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuișiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul instituitului în condiții favorabile.

CAROL GÜRTLER

lăcătuș de artă și construcții

Sibiu, strada Gușteritei Nr. 26

recomandă onoratalui public interesat atelierului meu, unde se execută tot felul de lucrări ce se țin de bransa lăcătușeriei

Afară de aceea la mine se află totdeauna în depozit cuptoare de ori-ce mărime și cu diferite prețuri. 45 39 62

Prăvălie nouă!
Neîntrecuți sunt în calitate, durabilitate și fasonul elegant

Papucii anatomici dela **Moskovits**

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 4-6.

Prețuri fixe, dar solide! — Lucru de primul rang!

Preste 50 de filiale proprii în Ungaria! 806 7-10

La filiala Moskovits din Sibiu se poate cumpăra tot felul de încălțăminte pentru dame și domni!

Marcă de scutire »Anker«

Siniment. Capsici comp.,
(343 B-42) Inlocuitor pentru
Anker-Pain-Expeller

este un l-ac de casă valorat de mult, care să folosească de mult: ani ca fricțiune sigură — la podagră, reumatism și răceli. —

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în șutule cu marca de scutire »Anker« și cu numele Richter. Cu prețul de 89 fil. C. 140 și C. 2. — să capătă aproape la toate farmaciile. Depozit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
»Leul de aur« în Praga. :
Elisabethstrasse Nr. 5 neu.

ATENȚIUNE

50,000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete numai pentru Cor. 750.
Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghete sdânc sub prețul de fabricare. De aceea cu vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pentru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșate, cu capă, cu talpa bătută tare cu cuie, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărima după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 6 50. Expedare cu rambursă. 12 15—

C. GRÜNER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.
Schimbul e admis și banii retour.

Numai
in
Warenhaus

(magazinul de tot felul de mărfuri)

Grünberger

SIBIIU, strada Cisnădiei

cumpără Dumniata

365 1-52

**haine pentru dame,
domni și copii**

bluse, rocuri, haine de dame pentru casă,
costume pentru dame

Grozav de ieftin!

Prețuri fixe!

Cuptoare „Triumph“

in toate mărimile și diferitele execuții.

Marca „TRIUMPH“ patent

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Triumph-Werke Ges. m. b. H.

fabrică de cuptoare și sobe 200 22-35

WELS, Oberösterreich (Austria-de-sua)

Reprezentant în Sibiu:

JOSEF JIKELI, strada Cisnădiei 47.

Serviciu solid, prompt și conștientos.

PRIMA FABRICĂ

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și încălzire de artă și construcție

instalată cu forță electrică 11 25-30

E. PURECE, Sibiu-Nagyszeben
Strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 19.

Cataloage de prețuri gratis și franco.

Viță altoite de vie

de sortare conștientoasă, renumită în [337 3-] țara întreagă.

Port-altoi americani

deplin dezvoltate și crescute în teren deluros,

Vițe nobile europene,

in cele mai bune soiuri de vin și de fl-gorii și pentru struguri de masă

liferează cu prețuri moderate

Prima pepinieră vișcolă ardeleană alui

Mihail Ambrosi

in Mediaș (Medgyes Nagyküüllömege).

Prietinul viilor, catalog al soiurilor și curent se trimite la cerere ori și cui gratis și franco. Fiește cărei comande se alătură instrucțiune ilu-tă pentru plantare și îngrijirea viilor nouă.

Prețuri moderate.

Prima referințe.

Cel mai mare succes:

Peste 1000 garnituri de treerat cu motor
în circulație

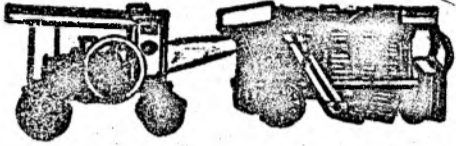
**Vestitele garnituri de treerat
cu motor**

dela renumita fabrică de motoare

Kállai LAJOS

Budapest, Gyár-utca 28

să recomandă tuturor economilor pe lângă
garanția deplină ca cele mai bune.

Invinge peste tot locul. | Catalog principal gratis.

Intre toate motoarele existente recunoscute ca cele mai simple.

162 25-26

Mare alegere

în

vinuri albe și roșii

200 g — Prețuri moderate.

Că vinurile sunt curate, se garantează

K. Vilh. Jikeli

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

24/42-

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și mai, rezolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbes în persoană cu referențal cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

„66“

Mașina de cusut din recolul al 20-lea.

Cumpărați din prăvălii numai dela
— firma noastră și dela agenturi. —

SINGER Co. mașină de cusut societate pe acții.

La cerere primește ori cine gratis un catalog
despre instruirea cusutului pe albituri.

Mobile ieftine și bune

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Strada Sării 37. SIBIU (Nagyszeben) Salzgasse 37.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască
a cerceta, și fără a cumpăra,

Marea expoziție

de tot felul de mobile de artă și simple, care stă
zilnic spre vedere publică.

Se atrage atențiunea asupra

Atelierului propriu de sculptură și tapițerie de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. Orice comandă se efectuează prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanție și cu prețurile cele mai moderate.

333 4-

Apelând la sprijinul On. public românesc, semnăm

Cu toată stima

Telefon Nr. 47

Petruțiu & Platz**Toate în lume se scumpesc!**

pânea, carnea, chiria casei, — numai păpușii și chetele executate în atelierul lui

Vasile Ban la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc

161 28-

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate liferă păpușii buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN SIBIU, Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 oare înainte de amezii.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUM.

Frații Gömöri

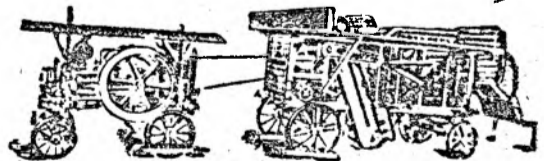
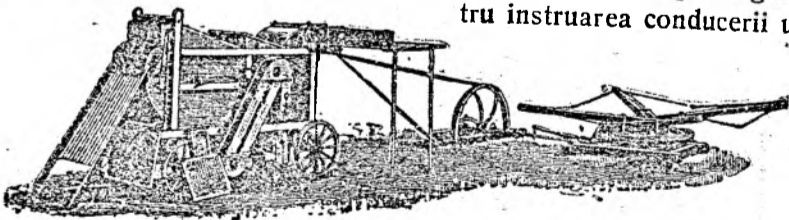
Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

**Budapesta, IX., Boráros-
tér Nr. 2.**

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îmblătit cu motor în timpul de acum. Pentru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un montaj.

Construcția cea mai nouă.

Vârtejuri de îmblătit și curățit, cari merg foarte ușor, cu întocmirea în formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a 3-4 cai, foarte ușor se poate îmblăti.

Mașinile numite mai sus le liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spelele noastre, prin

83 37-52

ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesia mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile, cari au fost liferate prin firma **FRĂȚII GÖMÖRI**, au fost bine primite peste tot locul și sunt recomandate cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de spese să trimite la cerere gratis.

Mai departe recomandăm economilor mașini de sămănat, construcția cea mai nouă, tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului și tot felul de mașini economice, apoi mașini pentru fabricarea de cărămidă, țiglă de coperit, țiglă de ciment pentru coperit, alte mărfuri de ciment, precum și forme de fier pentru fabricarea de țevi de ciment și țevi la fântâni și mașini pentru spargerea pietrii.